

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Dominica 16. De Hydropico sanato. Observant eum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

DOMINICA XVI. POST PENTECOSTEN.

DE HYDROPICO SANATO A CHRISTO IN DIE SABBATI.

OBSERVANT IVDÆI CHRISTVM, IN QUO ILLUM ACCUSENT.

*Cum intraret Iesus in domum cuiusdam Principis Phariseo-
rum, Sabbato manducare panem, & ipsi
observabant eum. LUC. 14.*

VERITAS PRACTICA.

Quantò inter probos putatur invidia le-
vior, tantò est sæpe gravior.

RATIO EST, Quia ex his tribus putari potest
invidia levior, nempe si quod invidet leve est: si
motus in se est levis: si vel in sua causa, vel in suo
effectu non est gravis.
Sed sæpe in his tribus est gravior, inter probos,
Unde Conclusio est evidens: Et diligentius etiam
expedenda quam hic tractatur.

I. PUNCTUM.

DUBITARI non potest quin
ex invidia & malevola quadam
mente Judæi observarent Domi-
num, an quid ageret unde illum
argueret, accusarent, & deprime-
rent: *tu viderunt illi habentis sacula.* Sic pridem
erat prædictum à Patre Jacob de filio suo Joseph.
Atque hic ubi in vulgata legitur, *observabant eum,*
dicendum esset ex Græco textu, *erant observan-
tes eum,* Id est, studiose eum observabant, seu ad
hoc convenerant ut eum observarent. Ita Estius
in hunc locum. Cum verò multis sit familiare &
damnosum hoc vitium, eum illis præcipuè quos
inter putaretur esse rarius & levius nempe inter
viros alioquin probos, inter Ecclesiasticos &
Religiosos sive alterius sive ejusdem instituti.
Nonne hos inter rarior & levior videretur esse
invidia? Cur ita potro? Expende causas, & videbis
quo forsitan exemplo & damno nisi prospicias,

quod quæ rationes videntur in te facere levius
hoc vitium, eæ faciunt gravius.

Rationes hæc solent peti ex tribus aut quatuor
Capitibus. Primò ex levitate objecti, quando
quod invidetur temporaneum est & quid leve.
Deinde ex levitate motus invidiæ, quando non
vehementer urit animum, quando animus non
plene advertit ad motum nec proinde omnino
est motus voluntarius. Denique ex levitate cau-
sæ vel effectus, quæ non ex odio proximi, non
ex malevolentia boni alieni, non ex voluntaria
superbia & ambitione sæculi: quando non inde
detractiones nec murmura, non contentiones,
non æmulationes quæ in aperta vel occulta de-
trimenta dimanant: tunc profectò minus grave
est vitium, & tantò minus grave aut magis leve,
quantò inde damna vel nulla vel leviora sunt.

Sic itaque probos inter viros, aut nulla prof-
sus aut valde levis videretur esse invidia, Nam
ut ait Sapiens, *Religiosus custodiet, & justificabit
cor, jucunditatem atq; gaudium dabit, fugabitq;* *Ecclesi.*
illam tristitiam qua ex alieno bono contrahitur
animus, & unde formatur invidia, *Non in conten-
tione & æmulatione, sed induimus Dominum te-
sum Christum.* Nonne hoc Viris religiosis maxi-
mè proprium & commendatum?

II. PUNCTUM.

SED videant, & se ipsi observent non alios, an i-
ta Iesum induerint, aut indutum forte exue-
rint. Tu qui hæc legis vel audis, revolve tria il-
la capita & coram Deo perpende quam sint in te
illa levia vel gravia. Non est fortè fratris tui vir-
tus,

Gen. 49.

us, non gratia supernaturalis, aut eterna beatitudo cui soles invidere; ab sit, tu longè meliora scitis. Sed aufcultatio non est eò de veniedum ut dicaris grave aliquid aliis invidere, paucorum illa est invidia, & solius pene Dæmonis aut desperatorum hominum. Non illi qui aperte dicuntur in scripturis invidi, spectarunt illa dona cælestia. Non hoc fratres Joseph respexerunt, non hoc Saul, nō Judæi, non Religionis inimici, non alij quicquid invidi: sed tantum prosperos æmulorum successus famam, honorem & alia vitæ præsentis commoda quibus se vident ab illis superari & præferri, unde dolent & anguntur, quod certe satis est ad gravitatem invidiæ, cum illa bona quibus invidetur, fundentur in Virtutibus, & in eorum merito qui nobis præferuntur, *Contemplatus sum omnes labores hominum, ait Sapiens, & invidiosus animam ad verti patere invidia proximi.* Ecce quod frequētus ab invidis invidetur. At nonne hoc est quod invident, qui ex probis & religiosis viris invident aliis? Nonne hoc est quod illis obvertatur facilius quàm secularibus aut minus probis? Nō enim invident divites eorum divitias, eorum domos, rura vel prædia; sed suis coequalibus amphorem doctrinæ vel sanctitatis famam, successus in sua professione foeliciores, congressus hominum in templis & concionibus frequētiores. *Videbis amicum tuum in templo, in universis præparis Israel, ut tabescat anima tua.* Nonne hæc sunt graviora invidiæ incentiva & objecta? Nōne hæc sunt Ecclesiasticis & Religiosis magis familiaria? Nonne hæc te incendunt & exedunt? *An oculus tuus nequus est quia Deus bonus est his & illis!*

Quod ergo primum est Caput de objecto invidiæ, iam patet quàm sit grave. Nunc de secundo quod est motus ipsius vitij unde quàm sit voluntarius vel involuntarius agnosceat. Certe quātō est conscientia religiosior, tantō advertit promptius ad primos quoque naturæ depravatæ motus; atque ex illa sit advertentia, ut vel illos quā primum reprimat, vel si diutius remoratur, tantum dicatur peccare is qui sic advertens moratur in vitio, quantum advertentia est clarior & mora diuturnior. *V. quequo morabuntur in cogitationes noxia?*

At quoniam ex omnibus invidis possunt aut debent advertere citius ad primos illos sui peccati motus, quàm qui statim proficiunt sacratori & sanctiori? Quantum verò moræ vel temporis in his invidiæ ponunt motibus? an aliquam horæ partem? an solidam & integram horam? nimis certe datam esset: sed utinam tam brevi-

bus contentus esses spatii. Nonne vides te totos dies, te totos menses, totos annos, & ipsam penè totam vitam in his transigere commotionibus; non subitaneis, non repentinis, non deciduis, & subfiliantibus; sed vel ultro accersitis, vel voluntariè procreatis & nutritis, ac propterea longo sermone productis? Quando nam enim cessatur ab hac peste? Quando nam desinunt probis invidere probi: si tamen probi sunt qui sic invident? *Iudas, Pa illu quia in via Cain abierunt, id est, quia suo in vitio sunt demorati.*

Tertium ac postremum, unde levitas aut gravitas pendet invidia, petendum diximus ex causa vel effectu, quando scilicet figulus figulum videt aut alius quispiam artifex & mercator, sibi oppositum, advertit æmulum qui jactura sua lucrum facit, tunc naturali quodam motu invidiæ commoveri, ac ultra tamen progredi, non detrahere, non contendere, non adversari, cerè ex hac causa levis est invidia, levis etiam in effectu, atque in ipso ejus actu levis, qui suā potius jacturā dolet, quàm lucrum alienum. At non sic sapius invident sacris additi rebus: nullam enim jacturam propriè faciunt ex aliorum successibus. Nam si quid temporale illis depereat, non est illorum, temporalia consecrari bona, nihil illis perit quod suum possint dicere, Si quid illis licet appetere, major est Dei gloria, majusque cum animæ cum proximi bonum: At cerè non illa per eunt vitis verè probis, neque sunt illa quæ deplorant invidi, vel si sibi fingant ea deplorare, valde falluntur, cum petinde illis esse debeat, si beneficiat per ipsos aut per alios. *Gaude bono meo, inquit sanctus Augustinus, & tuum erit.* Non sic temporale bonum cōmunicari potest sicut spirituale, nec proinde si excusatur à gravitate peccati qui de spiritali bono dolet, atque is qui de temporalibus. *Quid enim doles à me fieri cum tuū sit perinde lucrum ac meum, si gaudere potius velis quàm dolere de meo facto?* Quod ergo doles, meta est invidia boni alieni, meta est animi tui malevolentia, meta est mēis superbia, quæ cerè causa longè est dirior unde peccati profuatur gravitas. *Nequam est oculus invidi & advertens faciem suam, Q. d. Sap. 11. tunc apparet quàm sit nequam invidia, cum sic à bono quod fieri videt, idcirco avertit faciem, quia bonū est alterius quod molū suum reputat.* Sic aptè S. Augustinus: *Cum superbia sit amor excellentiæ propria, invidia verò sit odium felix et actus alienus, quid inde nascatur, satis in promptu est. Amando enim quæq; excellentiam ad lit. l. 11. suam vel paribus invidet quod ei cœquantur; vel c. 14. in se-*

Ecc. 4.

1. Reg. 2.

Ecc. 1.

In. 4.

Ecclesi. 14.

Do Genesi

ad lit. l. 11.

vel c. 14.

in se-

inferioribus, ne sibi coaquantur: vel superioribus, quod eum non coaquantur.

Effectus etiam longe sunt graviores, sive Deū respicias, sive proximum, sive te ipsum. Nam in domo Dei, servos inter ejusdem Domini, sic invadere, sic a mulari, sic contendere, planè est odiosum Deo & Christo Domino; Nam, ut ait S.

L. de Zelo de Livore.

Cyprianus, huius periculo consulens Dominus, non quia zelo fratris in laqueum Zabuli incurreret, cum eum Discipuli interrogassent, quia inter illos maior esset, Quis fuerit, inquit, minimus in omnibus vobis, hic erit magnus. Ampliarit omnem amulationem responso suo, omnem causam & materiam mordacis invidia eruit & abscedit. Exaltationis apud nos non potest esse contentio; de humilitate ad summa crescimus. QVOD si Apostoli contendunt, ait S. Ambrosius, non excusationi obtenditur sed cautioni proponitur.

L. 10. in Lucam.

Deinde vero gravior proximorum est læsio, nam hinc schismata, contentiones, æmulatiores scandala & grave illud Apostoli: Divisus est Christus? Cum sit inter vos Zelus & contentio, nonne carnalis estis, & secundum hominem ambulatis? Quod si in vicem mordetis & comedetis, videtis ne ab invicem consumamini. Potestne dici vel cogitari gravius aliquid quàm qui alii Christianis nutriendis & fovendis sunt destinati, se ipsos invicem mordeant, comedant & consumant? Sibi sunt denique magis graves & noxii, quia, ut dictum est, quo inter se arctiori Sacrae professionis vinculo sunt conjuncti eò facilius sibi sua omnia communicarent merita, quibus dum se privant sibi ipsis invadendo, nonne sibi magis nocent quàm qui vis alicuj de sæculo? Nonne sunt invidorum nequissimi de quibus dicitur; Quis sibi nequam est, cui alij bonus erit? & non jucundabitur in bono suo. Qui sibi invidet, nihil est illo nequius, & hac redditis est malitia illius; & si bene fecerit, ignoranter & non volens facit; & in novissimo manifestat malitiam

I. Cor. 1. Ib. 3.

suam. Id est, neq; hoc ipsum bonum quod facit, bene facit & propter Deum, nam si propter Deū faceret, non invidet alii, cum vera charitas non æmuletur, & tam alienis bonis gaudeat, quàm propriis, Vide in Adventu Feria 3. infra Hebd. 4.

Gal. 5.

Deinde vero gravior proximorum est læsio, nam hinc schismata, contentiones, æmulatiores scandala & grave illud Apostoli: Divisus est Christus? Cum sit inter vos Zelus & contentio, nonne carnalis estis, & secundum hominem ambulatis? Quod si in vicem mordetis & comedetis, videtis ne ab invicem consumamini. Potestne dici vel cogitari gravius aliquid quàm qui alii Christianis nutriendis & fovendis sunt destinati, se ipsos invicem mordeant, comedant & consumant? Sibi sunt denique magis graves & noxii, quia, ut dictum est, quo inter se arctiori Sacrae professionis vinculo sunt conjuncti eò facilius sibi sua omnia communicarent merita, quibus dum se privant sibi ipsis invadendo, nonne sibi magis nocent quàm qui vis alicuj de sæculo? Nonne sunt invidorum nequissimi de quibus dicitur; Quis sibi nequam est, cui alij bonus erit? & non jucundabitur in bono suo. Qui sibi invidet, nihil est illo nequius, & hac redditis est malitia illius; & si bene fecerit, ignoranter & non volens facit; & in novissimo manifestat malitiam

Ecclesi. 14.

Deinde vero gravior proximorum est læsio, nam hinc schismata, contentiones, æmulatiores scandala & grave illud Apostoli: Divisus est Christus? Cum sit inter vos Zelus & contentio, nonne carnalis estis, & secundum hominem ambulatis? Quod si in vicem mordetis & comedetis, videtis ne ab invicem consumamini. Potestne dici vel cogitari gravius aliquid quàm qui alii Christianis nutriendis & fovendis sunt destinati, se ipsos invicem mordeant, comedant & consumant? Sibi sunt denique magis graves & noxii, quia, ut dictum est, quo inter se arctiori Sacrae professionis vinculo sunt conjuncti eò facilius sibi sua omnia communicarent merita, quibus dum se privant sibi ipsis invadendo, nonne sibi magis nocent quàm qui vis alicuj de sæculo? Nonne sunt invidorum nequissimi de quibus dicitur; Quis sibi nequam est, cui alij bonus erit? & non jucundabitur in bono suo. Qui sibi invidet, nihil est illo nequius, & hac redditis est malitia illius; & si bene fecerit, ignoranter & non volens facit; & in novissimo manifestat malitiam

suam. Id est, neq; hoc ipsum bonum quod facit, bene facit & propter Deum, nam si propter Deū faceret, non invidet alii, cum vera charitas non æmuletur, & tam alienis bonis gaudeat, quàm propriis, Vide in Adventu Feria 3. infra Hebd. 4.

III. PUNCTUM.

PATET ergo evidenter quod, quamvis inter probos forte putaretur invidia levior, tanta tamen est gravior, Quod Deus ipse manifestum fieri voluit cum de Sacerdotibus invidis promptiores & graviores sumpsit pœnas, quàm de aliis, ut patet in Core, Dathan & Abyron, & aliis ducetis quinquaginta proceribus Synagogæ quos delincentes terra deglutivit: ut fuisse describitur in libro Numerorum & paucis sed gravibus à sancto Ambrosio verbis: Immugiens terra in medio plebis scinditur: aperitur in profundum sinus; abripitur noxii, & ita ab omnibus mundi hujus ablegantur elementis, ut nec aerem haustu, nec caelum visu, nec mare tactu, nec terram contaminarent suspulchro. Sic illi Sacerdotes, quorum invidia & subsequens pœna describitur in primo Machabæorum libro. Et ne longum faciam, inquit sanctus Cyprianus, pereunsi simul populi attendamus interitum. Iudæi nonne inde perierunt, dum Christo malunt invidere quàm credere, obreptantes magnalibus quæ ille faciebat, Zelo excecante decepti sunt, nec ad Divinam noscenda, cordis oculos aperire poterunt. Quæ nos considerantes, fratres charissimi, contratanam maliperniciam vigilantiter & fortiter dicata Deo & vegetata pectora nostra muniamus, Aliorum mors proficiat ad nostram salutem. Imprudentium pœna providentibus confert sanitatem.

Vide in 2. parte, Sabbato infra Hebdomadam Septuagesimæ: Et Feria 5. infra Hebdomadam primam post Octavam Paschæ.

AD EADEM EVANGELII VERBA: ET IPSI OBSERVABANT EVM.

De Christo qui se observari passus est, ad exemplum sustinenda invidia.

VERITAS PRACTICA.

Vel contrà.

Qui paratus est servare omnia sibi observanda, paratus etiam est in omnibus observari,

Qui non est paratus observari in omnibus non est paratus observare omnia sibi observanda.

RATO

RATIO postrema sententia unde procedens: *facilius comprobabitur, hac est evidentiissima, quod qui non est paratus observare Charitatem, qua suffert omnia, non est paratus observare omnia sibi observanda.*

Sed qui non est paratus observari ab omnibus sive in omnibus, non est paratus ad observandam Charitatem qua suffert omnia.

Erge neq; paratus est observare omnia sibi observanda; Quod cum apertam importes perniciosam parandus est animus exemplo Christi ad sustinendos quoslibet observatores & invidios.

I. PUNCTUM.

COGNOSCEBAT quidem Dominus *malitiam Pharisaorum*, inquit S. Cyrillus, *sed sicbat eorum Convivia, ut prodesse praesentibus per verba & miracula; Adde & absentibus per Exemplum quod statuit sustinenda invidia seu damnorum omnium, quae nobis inferri possint ab his qui nos observant, Neq; enim Christiano satis est non invidere aliis, non observare alios ex invidia, non accusare, non detrahere, nullum deniq; cuiquam inferre damnum; sed oportet etiam paratos esse ad illata quaevis sufferenda; ut jam supra generatim dictum est in prima parte, die 15. Januarij. Nunc vero particulatim considerandum ex proposita Veniente, quod nisi parati sumus observari a quibuslibet invidis & in quibuslibet voluerint nos observare, non sumus parati ad observanda omnia quae sunt nobis observanda, non sumus parati ad illam fidelitatem & charitatem quae suffert omnia, qui certe defectus longe est damnosior, quam quicquid damni possit ab invidis, nostro inferri nomini. Sic autem discursus formatur ad pleniorum Veritatis intelligentiam & firmiter virtutis praxim inde deducendam, Qui non est paratus observare charitatem quae suffert omnia, non est paratus observare omnia sibi observanda. Nam cum inter observanda sit illa Charitas quae vel maxime super omnia commendatur, profecto qui hanc non observavit, quae cum tandem observet alia, nihil aliud expectare potest quam hoc funestum Christi Domini, *Pa, quod in Phariseos intorsit, Pa vobis quia decimatis mentham, & rutam, & omne olerum, & praeteritis iudicium & Charitatem Dei: Hac autem oportuit facere, & illa non omittere.**

Quando vel desces solum in uno ex minimis quae observanda sunt, non posses dici servare omnia; quanto certe minus id poterit de te dici, si non observes quod est praecipuum in observan-

Haynesius pars quarta.

dis. Hoc est quod praesertim urgebat Christus: *Es reliquus qui graviora sunt legi! Quid hic habes? dubitalne Charitatem esse ex praecipuis commendatis? An ignoras quod dixit Apostolus: super omnia Charitatem habere: Et cui Charitas defuerit, licet adessent caetera, nihil tamen esse praeter asonans, aut cymbalum tinniens, & nihil prodesse omnia? Qui non diligit, manet in morte.*

Matth. 23.

Coloss. 3.

1. Cor. 13.

1. Ioan. 3.

II. PUNCTUM.

SED qui non est paratus observari ab omnibus, sive in quibuslibet omnibus, non est paratus ad observandam Charitatem qua suffert omnia.

Nam cum inter sufferenda sit illud, ut observetis, ut invidetis, & quaecumque hinc damna permittit Deus, libenter patiaris; Nonne si recusas id pati, tam evidens est te non habere Charitatem quae suffert omnia, quam evidenter patet inter omnia sufferenda numerari ea quae ab invidis & observatoribus inferri possunt? Nonne idcirco sic permittit Deus bonos a malis exercitari ut per malos boni patientes perficiantur, & per bonorum patientiam mali convertantur? Sic egregie S. Augustinus in Psalmum 54. ad primum ejus versum, ubi quinque proponit motiva hujus Charitatis exercendae in sufferendis invidis & inimicis. Primum est a Dei providentia sic ordinantur: *Ne putetis, inquit, gratum esse malis in hoc mundo, & nihil boni de illis agere Deum: omnia malis aut ideo vivit ut corrigatur, aut ideo vivit ut per illum bonus exerceatur. Utinam ergo qui nos modo exercent, convertantur. Secundum est ab exemplo Dei, qui suffert ipsam quem habes inimicum, & alios. Porro, inquit, tibi ea regula bonitatis praefixa est ut imiteris bonitatem Patris tui, qui facit solem suum oriri super bonos & malos Numquid enim tu habes inimicum, & Deus non habet? Tu quidem eum habes inimicum qui tecum creatus est, ille vero eum quem creavit. Tu inimico tuo quem intolerabiliter patere quid praestitisti? Tertium observandae Charitatis motivum a fructibus qui nobis inde proveniunt, sic enim post multa pergit: *Neq; timendum est ne aliquid faciat homo inimicus. Quid enim salutaris est: multa mala dicturus, opprobria jaculaturus, in convitiis sarrurum. Sed quid tibi? Gaudere, inquit, & exultare quoniam merces vestra magna est in caelo. Ille in terra gemitat convitiis, tu in caelo luera. Sed sarrurum amplius possit & aliquid amplius: Quid est securus eius dictum est, Nolite timere eos qui corpus occidunt, animam autem non possunt occidere.**

D

Quar-

Quartum his continetur sequentibus verbis quæ sunt valde notanda: *Quid est ergo timendum quando pateris inimicum? Ne conturbetur in te dilectio qua diligis inimicum. Etenim inimicus ille homo, caro & sanguis quod videt in te appetit: Alius autem inimicus occultus rector harum tenebrarum quas tu pateris in carne & sanguine, alterum occultum tuum vitium: thesauros tuos interiores depraedari & vastare molitur. Duos ergo inimicos constituo tibi ante oculos, unum apertum, & alterum occultum. Apartum hominem, occultum Diabolus; unum dilige, alterum cave. Tum multis pergit declarare quomodo uterq; inimicus id in nobis conetur auferre quo vincitur, homo nempe invidus vincitur ab invidioso, felicitate, divitiis, honore & aliis bonis; Diabolus vero vincitur inimici dilectione. Ac tandem concludit; *Quomodo ergo homo ambis auferre tibi & detruncare aut auertere felicitatem qua vincitur, sic & diabolus hominem vult vincere auferendo usque vincitur. Sed cura in corde: vana inimici dilectionem qua Diabolum vincit. Saviat homo quantum potest, auferat quidquid potest: si diligitur aperte saviens victus est occulte saviens.**

Quintum denique quod proponit motivum est quod nisi servetur Charitas, succedit ira & odium quæ sunt animi pestes & damna longè magis cavenda, quam quidquid inferre valeant invidi, quam obrem explicans quod ait David se conturbatum & contristatum; *Lullans, inquit, adversus omnia convicia omnium Convulsatorum, non ut aliquem eorum, convitium reddendū, vinceret: sed ne aliquem eorum odisset. Hinc orat, hinc petit: Intende mihi & exaudi me. Contristatus sum in exercitatione mea & conturbatus sum, à voce inimici, & à tribulatione peccatorum.*

Hoc est verè oblativum charitatem quæ suffert inimicos, quando quis magis timet ne lædatur Charitas inimici, quam repta ab inimico lædatur; Quod ut innotescat quàm sit iustum & æquum sic apud admodum profequitur S. Augustinus, ad hunc sequentem versum, *Cor meum conturbatum est in me, & formido mortis cecidit super me. VI. A nostra, inquit, dilectio est. Si vita dilectio, mors odium est. Cum caperit homo timere nōm odii quem diligebat, mortem timet, & a terrore mortem, & interioriorem mortem qua occiditur anima non orosus. Attendebas hominem savientem in te: quid erat facturus, contra quem tibi servitatem tuus Dominus dederat, dicens, Nō te timere eos qui corpus occidunt? Ille saviendo, corpus occidit: tu odium habendo, animam occidisti: & ille corpus alienum, tu*

animam tuam. Metus ergo mortis cecidit super me, Metuendo scilicet privationem Charitatis quæ tunc amittitur quando quis nimis timet, ne ab aliis malè habeatur, & qui propterea non est paratus in omnibus & ab omnibus observari. O timorem tam perpersum & funestum quàm reus est alius & salubris, illic strepi d' vorunt timore, ubi non erat timor.

III. PUNCTUM.

Qui non est igitur paratus observari ab omnibus, & in omnibus, non est paratus observare omnia sibi observanda: Cum non sit paratus ad illam Charitatem quæ imprimis commendatur, & quæ imprimis commendatum habet, ut si qui sint observatores vitæ & morū, sufferantur propter Deum, qui sic de nobis statuit, propter ipsius Charitatis meritum, quæ alioquin violatur, propter animæ nostræ perfectionem & salutem, quæ tota in patienti Charitate consistit.

Stupenda in sania animarum, inquit S. Bernardus, non cunctos turbas mihi custodiendas colligens, & unum super propriam gravos habere custodiam. Plus timo dentes lupi, quàm virgam Pastoris. Quæ quidem sancti Patris dicta possunt ad illos transferri observatores qui licet aliud intendant mihi tamen à Deo dati sunt, ut vel ex eorum malevolentia proficiam, & ea vitia corrigam quæ nunquam forsitan aliter emendarem.

Denique luculentum huius ad invidios observandæ Charitatis exemplum habes in S. Paula vidua de qua sic S. Hieronymus: *Semper quidem virtutes sequitur invidia feruntq; summos fulgura motes, nec mirum, si hoc de hominibus loquar, cum etiam Dominus noster Pharisæorum zelo sit crucifixus; & omnes sancti erulos habuerint: In Paradiso quæ serpens suavitatis invidia mors intravit in orbem terrarum. Suscitaverat ei Dominus Adad Idumæum, qui aav colaphizaret, ne se extolleret & quæ quodam stimulo carnis sapius admonet at ne magnitudo virtutum altius raperet, Galitarum vitium feminarum se in excelsis crederet constitutâ. Ego ajebam, livori esse cedendum, & dandum insania locum, quod fecisset Iacob in fratre suo Esau, & David in carissimissimo inimicorum Saul: quorum alter in Mesopotamiam fugerit, alter se Allophytu tradiderit, malens hostibus, quàm invidiis subjacere. At illa respondet: justè hac diceres, si Diabolus contra servos Dei & ancillas non videret pugnam. Et ad omnia loca fugientes nec præderet: si non sanctorum locorum amore retineret, & Bethlehæm meam in alia regione possem parte terrarum? Cur enim non patientia livorem superem?*

Rom. 12.
Act. 5.
Philipp. 2.
Iob. 42.
Matth. 5.

Cur non humilitate frangam superbiam, & percussenti maxillam offeram alteram: dicente Apostolo Paulo: Vinctus in bono malum. Nonne Apostoli gloriabantur, quando pro Domino sunt passi contumeliam? Nonne ipse Salvator humiliavit se, formam servi accipiens, & factus est obediens Patri usque ad mortem, & mortem Crucis, ut nos sua passione salvaret: Iob nisi certasset, & visisset in pralio, non accepisset coronam iustitiae, nec audivisset à Domino: putas me aliter locutum tibi, quam ut appares iustus? Beati dicuntur in Evangelio, qui persecutione patiuntur propter iustitiam. Secura sit conscientia,

quod non propter peccata patiamur, & afflicto in saeculo, materia praviorum est. Si quando procatior fuisset inimicus, & usque ad verborum iurgia pressisset, illud psalterij decantabat: Cum confiteret adversum me peccator, obmutui, & sili à bono: Et rursum: Ego autem quasi surdus non audivi, & quasi mutus non aperios os suum. Et factus sum sicut homo non audiens, & non habens in ore suo increpationes.

Pf. 38.
Pf. 37.

Vide in 2. parte, Feriam 3. infra Hebdomadam Septuagesimae.

Eccè homo quidam Hydropicus erat ante illum. Luc. 14.
VERITAS PRACTICA.

Hydropifis animi Concupifcentia, quò sibi est indulgentior, sibi est dirior.

RATIO EST Quia sibi est dirior, quò malum suum magis auget. Sed quò sibi est indulgentior, eo malum suum magis auget. Ergo & id sibi est dirior, At proinde cavenda talis indulgentia, postulantque sanitas à Christo Domino.

L. PUNCTUM.

AN se sua sponte hydropicus produxerit in conspectum Domini, ut ab eo sanaretur: an illum intruserint Pharisaei, ut occasione Christo darent faciendi quod arguerent, si cum sanaret in die sabbati, dabitur potest, sed parum refert ad fructum eliciendum ex illius aspectu hominis qui pravam Concupifcentiam, sive honorum, sive commoditatum, sive voluptatum tam aperte refert, ut vix alio corporis morbo representetur aptius. Sic sancti Patres, quos inter luculentè S. Augustinus: Et habes & concupifcentis, plenus es & fuis: hydropem habes Concupifcentiam. Et rursum: Hydropicus dives avarus, qui quo magis abundat, magis fit. Sicut Gregorius: Sanatur Hydropicus ante Pharisaeum: per aegritudinem enim corporis illius, huius cordis aegritudo exprimitur.

2. de quaest. Evang.
May. 14.

Cum porro multa sint in quibus utraq. simul conveniat hydropifis, tum in eo praecipue quod pridem Poeta dixerat: Crescit indulgens sibi dirus hydrops. Satis id patet in corpore; quam vero non minus fit verum in animo, sic proposita Veritas toudem pene verbis exprimat, Hydropifis animi Concupifcentia quò sibi est indulgentior, ad sibi est

dirior. Quod certè si attentè consideretur, non parum valet ad coercendam illam indulgentiam. Sic autem evidenter declaratur. Eò sibi quisquis est dirior quò suum ultrò & sponte malum auget, malum scilicet quò est manifestè perniciosum animo, vel etiam corpori vel utriq. simul, vel alterutri separatim. Sunt itaq. tria hic malorum genera distinguenda. Primum est eorum quae corpus quidem affligunt, sed vel ipsi corpori vel animo salubritatem conferunt, ut medicinae, jejunia, Meditationes & poenitentiae voluntariae, quae sunt quidem mala corporis, sed mala salubria & necessaria, quando discretè, opportunè & rationabiliter usurpantur. Castigo corpus meum & in 1. Cor. 9. fer vitutem redigo.

1. Cor. 9.

Secundum genus eorum est, quae solum affligunt animum ut Contritio, Zelus, Compassio & similia quae dolorem certè iuvant sed salutiferum & optandum. Et sic contristatus vos in Epistola, non me poenitet, inquit C. postolus, nisi poeniteret, vixit quod epistola illa, est ad horam, vos contristavit, nunc gaudet, non quia contristatus est, sed quia contristatus est ad poenitentiam. Contristatus enim est secundum Deum, ut in nullo detrimentum patiamini ex nobis. Quia enim secundum Deum tristitia est, poenitentiam in salutem, stabilem operatur: saeculi autem tristitia mortem operatur. Quid tristiter tristitia vestra tanquam vestro malo, nisi tristitia vestra bona esset & vestrum bonum.

2. Cor. 7.

Unde tertium est mali genus quò est animi vel corporis, & utriusque sic perniciosum ut non modo sit infrugiferum & nullius emolumentum, ut

D 2 sit

fit etiam nocivum sanitati & salutis. Qualis est illa tristitia seculi, tristitia de amissione temporalium aut de alio quovis adverso casu, quæ quidem naturalis est & humana quoad primos saltē motus, sed dum ultra augetur quæ verbis, quæ laentis, quæ diurnis & nocturnis comploracionibus, crudele est, sævum ac durum malum, tantoque dirior sibi quis esse dicetur, quanto malum hoc sibi volens auget. *Tristitiam non des anima tua, & non affligas te in consilio tuo. Multos enim occidit tristitia, & non est utilis in illa. Nonne hoc est crudele & durum sibi esse, sic seipsum gratis occidere?*

Eccel. 30.

Atque idem de sæculari gaudio dixeris quod ex ambitione, ex luxu & gula, & aliis sæculi voluptatibus percipitur, sicut perniciosum est animo malum, & sæpe corpori, sic quisquis sibi malum illud auget, sibi est plane durus. *Qui latantur*

Pr. 2.

ciem male fecerint, & exultant in rebus pessimis, quorum via perversa sunt, & infames gressus eorum.

Eccel. 7.

Tunc melius est ira ad domum luctus quam ad domum convivij. In illa enim finis eorum admonetur hominum, & vivens cogitat quid futurum sit.

Iac. 4.

Tunc illis dicitur, *miseri estote & lugete: & plorate risu vester in luctum convertatur, & gaudium in maerorem;* quia scilicet talis risus mali est animæ, quod quanto quis sibi auget, sibi certe est dirior.

Tob. 12.

Nonne propterea dictum ab Angelo, quod *qui faciunt peccatum & iniquitatem, hostes sunt animæ suæ:* Cur porro nisi quia peccatum est animæ malum? Et nonne idcirco etiam quod qui malum illud in se augebunt, eò sibi diriores erunt hostes?

II. PUNCTUM.

SED quod sibi est indulgentior Concupiscentia, eò malum suum magis auget.

Serm. de sex tribul.

Primo quale sit malum Concupiscentiæ, sic universim describit S. Bernardus. *Quid in homine purum ab hac macula, immune ab hoc contagio poterit inveniri? Ab intus manat, de corde exit pestiferum virus, ac deinceps corpus occupat, nam verum mentem desiderium afficit, membra illicet in inficit. Inde pruritus aurium, oculorum perulatio, inde olfaciendi voluptas, inde in faucibus tam inordinata delictatio, inde in universo corpore molliciei sensus, & libido perniciose tangendi: inde intus in anima abrietas illa desideriorum, & formæ quædam ambitio, avaritia invidia, contumacia, nequitia & omnium denique vitiorum affectibus vehementer accensa. Et paucis interjectis: *Et planta pedu usque ad verticem non est sanitas in me, totum infectis Con-**

*cupiscentia. Lex peccati in membris omnibus invenitur, undique per fenestras mors intrare contendit: & intus fomes totius nequitie periculosus foveus, crudeliter malignatur. Brevius quidem sacra Scriptura, sed efficacius mala hæc omnia comprehendit, quando totius mundi malitiam & cunctoium perniciem hominum ad hanc unam refert causam: *Radix, inquit, omnium malorum est cupiditas. Et rursum: fugientes ejus quia in mundo est concupiscentia corruptionem, q. d. si hanc effugeris, sic totam mundi malignitatem effugies: aut e contra, si praesias anima tua concupiscentias ejus, facies te in gaudium inimicu. Id est, in potestate eorum devenies peristi. Nihil magis ambit Dæmon quam ut illis indulgeas, Nihil minatur Deus acerbius quam quod, *Idem in adinventionibus suis, dimisit eos secundum desideria cordu eorum.***

Deinde verò, quod hæc præsertim proponitur expendendum, Quod Concupiscentia sibi fuerit indulgentior, eò malum illud suum adaugebit; nam vel peccata erunt graviora & frequentiora, quod certe magnum est mali augmentum, vel ipsa vehementius inflammabitur Concupiscentia, ut non modo ad singularem aliquem vitij actum repente convoleat, sed inde ad omnes prout occurrent, accedatur acrius, & quod plus sunt potest plus litiantur aquæ. Sic enim, *ignis est qui nunquam dicit sufficit, & qui fomentis alitur: Sanguisuga est cujus scilicet seu commotiones sic dicuntur semper, affer affer, ut id dicant importunius, quod plura illis attuleris: Filix suæ illa quibus non est hilarius ostendenda facies, ut monet Sapiens. Servus ille est quem si delicate nutritis, postea senties eum contumacem. Ancilla illa est quæ si fuerit hæres Domine, tantam exerceat in potentiam, ut non possit eam sustinere terra. Vinum illud denique quod in vitro color ejus, ingreatur blandè: sed in novissimo mordet ut coluber, & sic regulus venena diffundet. Nonne hoc est malum augeri blanditus? nonne hoc est Concupiscentiæ perniciem ex indulgentia crescere? nonne hoc est de quo deinceps dubitandi nullus superfit locus, cum id tam variis Scriptura symbolis & figuris expresserit?*

III. PUNCTUM.

ERGO hydropis animi Concupiscentia quod sibi est indulgentior, eò sibi est dirior, quia malum ipsa suum dum nutrit, auget: & dum malum suum auget tam dira sibi est, quam grave est illud malum quod fovet. Quid autem gravius malo illo quod

quod est malorū omnium radix & seminarium? *Serm. 3. de Refurr.* Hac est crudelis bestia, fera pessima & rapacissima lupa & leana se viffima: Si D Bernardo credimus. Hic ille serpens quē maximè vobis timebat Apoftolus, ne scius Evam seduxit a fua, ita corrumpantur sensus nostri, & excedant à simplicitate qua est in Christo, PRONA est enim in ventrem delicti. *L. 6. ep. 42.* Hæro sicut serpens, ait sanctus Ambrosius: non pedibus incedens aut ullu elevata cruribus, sed sinusoso fluxu totius velut corporis sui lubrica. Et terra cibus est sicut serpenti, quoniam escam nescit celestem. Corporalibus enim pascitur, atque in variis mutat speciem cupiditatum & toruosis angulatur anfractibus. Venenum in dentibus habet, quibus unusquisque se cruciat luxuriosus, hinc inter necat, abiguntur perimit. Quantos ruperunt vna? dissoluti & ebrietas? distandit cruditas?

Quid nemo laitur nisi à seipso Hinc & apud sanctus Chrysostomus vitam in deliciis positam Meretrici comparat, cuius etfi cultus quidem & ornatus appareat splendidus, ipsa tamen eius facies paulò attentius intuenti sit fœda, horrida, anara, crudelis, Unde & pergens: Et in hoc maxime est, inquit, in quo sine vena habendi sunt cuncti: quos accipit: quod cum tam turpia sit eius vultus, barbarus ac truculentus, tamen multi ab ea capiuntur. Et cum videant apud eam cruciata omnia, periculo, mortibus & precipitiis plena: cumque eam stipari videant sodalibus pessimis, contumeliam dico, livore, insidiam, metu iugis, tremore frequenti, & mille aliis huiusmodi insausis consoribus velut anguorum corona circumdari, fructum verò in his nullum alium nisi interitum esse, perniciemque perpetuam, expetitur samen à pluribus, & amabilia exoptabilisque habetur!

Hinc de le. studio G. lib. 1. Quamobrem, ut scribit sanctus Basilus, totum est corpus castigandum, ac fera cuiusdam infar cobibendum, & ab ipso adversus animam tumultus orientes; Ratione veluti flagello compescendi, ne frantum voluptatis omnino laxando, Mens velut auriga ab equis contumacibus miserè rapiatur; ac inter cetera, Pythagorè meminisse dicit oportet, que videns quendam se cibis laute

curantem ac saginantem, Hæus, inquit, miser, non desines continuo durior tibi carcerem preparare? Et ne forsan frangaris animo, tanta tuæ concupifcentiæ potentia perturbatus, vel adhibendæ castigationis tam crebro repetitis admonitionibus perterrefactus; Audi Consolationem, inquit sanctus Bernardus; peccatum in foribus est; Nisi aperias, non intrabit. Appetitus in corde prurit, sed sub te est: nisi sponte cesseris, nihil nocet. Audi Consolationem: Consensum cohibe, ne prave valeant hæc, & immaculatus eris, ne sine macula ingrediaris & ipsi ad habitandum in tabernaculo, & requisendum in monte sancto Domini Deitui. Si tui non fuerint dominati tunc immaculatus eris, & emundaberis à delicto maximo. Maximum plane delictum quod interiorum & exteriorum hominem occupat universum.

Vide in 1. parte, Feria quinta infra Hebdomadam quintam post Epiph

In 2. parte, Feria 5. infra quinquagesimam: Feria 4. & aliis sequentibus infra Hebdomadam Passionis: Feria 4. & 6. infra Hebdomadam 1. post Octavam Pasche, In Festo sancti Marci. In sexta & septima Consideratione de variis statibus.

In 3. parte, Feria 4. infra hebdomadam 5. post Octavam Pentecostes, Sabbato infra Hebdomadam nonam: ac præcipue Feria 6. infra decimam quartam, ubi hæc Veritas proponitur præcedenti satis conformis:

Et si in aliis Concupifcentia sæpè peccatum munuit, in te tamen sæpius auget.

Vide etiam in Consideratione de voto Castitatis.

In 4. parte, Feria 4. infra Hebdomadam 17. Feria sexta & Sabbato infra decimam octavam, Feria 6. infra decimam nonam, Sabbato infra vigesimam tertiam, Tota penè Hebdomada vigesima quarta. In Festo sancti Michaelis, & S. Angeli Custodis: & S. Lucæ.

Serm. de sen tribul.

DE SANATO HYDROPICO.

Ipsè verò apprehensum sanavit eum, ac dimisit.

VERITATES PRACTICÆ.

Quod gravius in te est malum, hoc minus vis sanari.

Vide in 1. parte, Feria quinta infra Hebdomadam sextam post Epiphaniam.

In plagis sanitas.

Vide in 2. parte Dominicam. 1. post Pascha.

Quod videris tibi velle, velles quidem, sed verè non vis.

Vide Feria 2. infra Hebdomadam 12. ad hæc Christi verba. Vultus ferit.

CONTRA SUPERBIAM VEL AMBITIONEM.

Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco.

VERITATES PRACTICÆ.

Qui se Christi exemplo non humiliat, exemplo Dæmonis humiliabitur.

In 2. parte, Fer. 4. infra Hebdom. Septuagesima.

Qui se statur honores mundi quos fugit Christus, à Christo fugit ad mundum.

Dominica 4. Quadragesima.

Gloriam Christi vertimus in ignominiam, si aliam à Christo quærimus gloriam.

In 3. parte, Feria sexta infra Hebdomadam primam post Octavam Pentecostes.

Videnda tota Hebdomada infra Hebdomadam duodecimam, in eadem 3. parte.

DE HUMILITATE.

Cum vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco.

VERITATES PRACTICÆ.

Humilitas ita pugnat cum honoribus, ut non repugnet obedientiæ.

Quò quis est major, eò est humilior.

Se anteponit Christo, qui se omnibus non postponit.

In 1. parte. In tribus postremis secunda Adventus Hebdomada feris.

Quantò se humilis minorem facit, tantò magis magnificat Christum.

In 1. parte, Feria 4. infra Hebdomadam 4. Adventus.

Veras virtutes magis times quam amas.

In 1. parte die 19. Januarij.

Quò quis inferior est in ordine hominum, eò superior est in Christi ordine.

In 2. parte, Feria 4. infra Hebdomadam 4. Quadragesima.

Quæ sunt ambizioso detrimenta, hæc sunt humili lucra.

Feria 4. infra Heb. 2. post Octavam Pascha.

Hic erit verè maximus, qui verè est minimus.

In Festo S. Francisci de Paula.

Qui eminentior est in eminenti scientia, minus inter homines eminet cupit.

Feria 3. infra Hebdomadam Pentecostes.

Interrogatus quid primum, quid secundum, quid tertium, responde Humilitatem.

Feria sexta huius Hebdomada.

HAC

HAC HEBDOMADA agitur de Infantia seu parvitate Christiana, cuius cum plures sint partes siue proprietates, ex his aliæ sunt necessariæ ad veram Conversionem, aliæ vero peritiles ad perfectionem consequendam & conservandam, prout demonstratur in consequentibus Christi Domini Verbis quæ habentur Matthæi capite decimo octavo, Marci nono, & Lucæ decimo septimo,

FERIA SECUNDA.

DE NECESSITATE AC PRÆSTANTIA INFANTIÆ CHRISTIANÆ.

Tres Veritates Practicæ proponuntur post explicatum Evangelicæ narrationis textum.

CUM Christus Dominus pro se ac Petro solo, voluisset tributum solvi, tum cæteros mox Apostolos hæc cogitatio & quæstio: *Quis eorum esset maior.* Quæ quidem in re, videbantur utroque laborare vitio, nempe vitio Intellectus & altero Voluntatis, siue quod idem est: *Error & Cupiditate.* Quod cum non auderent propalare, nec ut aperte cogitabant inquirere à Domino; proponunt illi alius Verbis, quis maior esset in regno cælorum. Tum vero advocans IESUS parvulum, statuit eum in medio eorum, & dixit: *Amen dico vobis, nisi Conversi fueritis & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cælorum.* Quasi diceret, Tantum abest quamdiu sic contendetis de primatu, ut quis vestrum primas sedes in illo cælorum regno teneat, quin certo vobis affirmo neminem vestrum eo ingressurum, nisi ab illa conversus fuerit ambitione sæculi, quæ vos agitat, & tam parum affectus fuerit ad vanos mundi honores, quam hic parvulus qui de illis non cogitat.

Sic primò respondet Dominus ad eam ipsorum cogitationem & contentionem de qua disceptabant: quis eorum esset maior: Deinde autem ad Verba & ad eam interrogationem qua petabant, quis futurus sit maior in regno cælorum, ut ut magis præcisè respondeat, hæc addit: *Quicumque humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est maior in regno cælorum.* Quibus sic breviter delibatis, tres hæc possunt proponi Veritates Practicæ.

PRIMA VERITAS.

Aut baptismalis servanda est innocentia, aut per infantiam spirituales revocanda.

RATIO EST, Quod in Regnum cælorum non intrabit aliquod coinquatum, ut est in Apocalypsi.

Sed nisi baptismalis servata sit innocentia, vel nisi per infantiam spirituales revocatur, nullus intrabit regnum cælorum, aut intrabit aliquod coinquatum.

Ergo aut baptismalis servanda est innocentia, aut per infantiam spirituales revocanda: Sicut expressè suos Christus docet.

PRIMA propositio nullam habet difficultatem. Secunda sic declaratur; Intraret in cælum aliquod coinquatum si animus eò intraturus inordinato aliquo depravatus esset affectu. Talis enim affectus, certè est aliquod coinquatum & maculatum. At verò nisi adsit infantia spiritualis, non deerit inordinatus affectus quo animus depravetur. Nihil namque est aliud infantia illa spiritualis, quam simplicitas animi & puritas ab omnibus illis affectibus, qui coinquant animum & depravant, *Sicut modo genitii infantes,* inquit sanctus Petrus, quod quid sit declarans alibi, *Sat agite, ait, immaculati & involuti et inveniri in pace.* Quod & sanctus Paulus uno Verbo dixit, *Malitia parvuli estote.* Sic enim fidelis eius Interpretes Divus Chrysostomus hoc exponit Verbum: *Nihil eorum que sunt in terris quarant; affectu scilicet inordinato, ut qui hoc mundo utuntur, tanquam non utantur, & tanquam parvuli qui quid quærunt? innocenter quarunt.* Sic & Divus Hieronymus, *Tales sitis per virtutem, qualis puer per naturam.* Quasi diceret: Hæc est pueritia seu infantia spiritualis, sic purum esse quasi

Apo. 21.

1. Pet. 2.

2. Pet. 3.

1. Cor. 14.

quasi puerum: & hæc puritas intraturò regnum
coelorum tam est necessaria quam non esse co-
inquinatum, cum nihil magis excludat coinqui-
nationes animi quam illa puritas.

Unde & aperte concluditur, Ergo & tam ne-
cessaria est infantia spiritualis, quæ est ipsa men-
tis puritas aut in baptismo infusa, qua velut in-
fantes renascimur puri & immaculati, vel si for-
tè perierit, per virtutem revocatur, qua refectis
omnibus vitiis & concupiscentiis similes pueris,
puritate morum effacimur. Sic egregiè S. Hila-
rius propositam explanans Christi sententiam:
*Non nisi reversos, inquit, in naturam puerorum
introire regnum coelorum Dominus docet, id est,
per simplicitatem puerilem vitia corporum nostri-
rum, animaque revocanda.*

O quam pauci hæc cogitant, aut ex his etiam
qui hæc cogitent quàm pauci credunt sibi bap-
tismalem esse consecrandam innocentiam, aut re-
vocandam.

Sess. 6. c. 7. Audi vero ipsum Concilium Tridentinũ, ne
ut deinceps dubites: *Stolam, inquit, candidam &
immaculatã jubentur statim renovari cõservare,
ut eam perferant ante Tribunal Domini nostri Iesu
Christi, & habeant vitam æternam. Q. d. alioquin
non habebunt vitam æternam quæ non da-
tur nisi puris & immaculatis, quales sunt pueri &
infantes, non natura, non ætate: sed virtute &
gratia.*

Quæ contra possent objici, sequenti Veritate
diluuntur,

SECUNDA VERITAS.

Nisi ab omni cupiditate voluntas, sicut
ab omni errore Intellectus verè con-
vertatur, vix ulla est vera Conversio.

Ier. 3. **R**ATIO EST, Quia nisi Conversio sit totius ho-
minis, sive ex toto ejus corde & animo: vix aut
ne vix ulla est ejus vera Conversio: Sic enim ex-
presse Dominus, non est reversa ad me pravaria-
stix in toto corde suo, sed in mendacio. Id est, ex
parte quadam & non omnino, quod non est ve-
rè converti.

*Sed non est Conversio totius hominũ, sive ex toto
ejus corde & animo, nisi ab omni cupiditate volun-
tas, sicut ab omni errore intellectus verè converta-
tur. Nam cum voluntas sit æquè pars hominis ac
intellectus, quomodo dici poterit homo conver-
sus totus, nisi ex illa perinde ac alia parte sit con-*

versus? Quod si ad veram Intellectus Conversio-
nẽ necesse fuerit ut omni profluo errore libere-
tur, cur non ad veram voluntatis conversionem
non etiam oportebit ut omni prava cupiditate
purgetur, cum prava cupiditas sit æquè vitium
voluntatis quod displicet Deo ac error Intelle-
ctus? Si nemo dubitat illum Intellectum non-
dum plenè esse convertum, in quo vel unus vo-
luntarius resideat error: cur dicitur voluntas
converti, si voluntariam & inordinatam aliquã
retineat cupiditatem? Nonne tantum subtrahit-
ur ex toto corde quod est dandum Deo, quan-
tum pravæ datur cupiditati? Quomodo igitur
fiet Conversio ex illo toto si permittatur illa
substractio? *Si in toto corde vestro revertimini ad
Dominum, auferte Deos alienos de medio vestri.
Nonne ad Ecclesiæ sanctitatem atque ad purita-
tem Religionis Catholicæ spectat, sic condem-
nare quodlibet vitium, ac quemvis error? Nõ-
ne jam audivisti ex magno Leone papa: Virum
Catholicum sicut nullo implicari errore, ita nulla
oportet cupiditate violari? Quid clarius? Quid ex-
pressius? Et tamen quid rarius, quàm sic unum-
quemq; velle se ab omni profluo cupiditate ad-
vertere, sicut ab omni errore liberari? Qui errare
velit & decipi vix ulla est: qui verè inordinatè
cupiant hoc tam multi volunt, quàm multi sunt
suis in afflictibus parum ordinati!*

Nec dicant non esse lethiferam & gravem il-
lam suam cupiditatem qua permoventur, sed le-
vem aliquam & venialem quo nemo liber & im-
munis existit. Quid enim grave peccarant Apo-
stoli, quibus dicitur quod nisi convertantur &
fiant sicut parvuli non intrabunt in regnum coe-
lorum? An putas illorum contentionem fuisse
mortiferam? Non est credibile. An te putas mi-
nus superbum aut vanum, quàm illi? Hoc ipsum
esset magis vanum si tu id crederes, Hoc itaque
cogitandum, quod quantumcunque levis sit cu-
piditas, si voluntaria est, citò crescet & in morta-
lem desinet, ut ex sancto Thoma & aliis Patri-
bus, fuse alibi est demonstratum, unde colligitur
quod voluntaria cupiditas est velut proxima
quædam occasio ad gravius crimen, & sicut non
diceretur convertus à peccato qui nollet ejus
incursendi occasiones quas apud se habet, re-
linquere; sic planè qui nolit omnem pravum af-
fectum deponere, unde nimis proclive est in le-
thalem recidere.

Neque illud excusat quod nemo à peccato sit
liber, nam aliud est ex fragilitate vel inadvettètia
nonsihil aliquando peccare, & aliud ex deprava-
to

TERTIA VERITAS PRACTICA.

Non est ætas maturior Infantia Christiana.

RATIO EST, Quia maturior ætas illa dicitur in qua Ratio & vera sapientia magis vigent. Sed magis vigent in Infantia Christiana quam in ulla vita naturalis parte, prout est naturalis & humana.

Ergo nulla est ætas maturior, ac proinde non est timenda ne ætati nostræ præjudicet: imo idcirco est procuranda, ut quod natura destitit, virtute nobis accedat & gratia.

I. PUNCTUM.

PROPOSITÆ Veritatis fundamentum hoc est, quod illa dicitur ætas maturior in qua Ratio & vera sapientia magis vigent. Senectus enim venerabilis est, ait Sapiens, Sap. 4.

non diuturna neque annorum numero computata; cani autem sunt sensus hominis & ætas senectutis vita immaculata. Ep. 60.

Quod explanans sanctus Ambrosius: Verè, inquit, senectus illa est venerabilis, qua non canis sed meritis albescit. Ea enim est reverenda canities qua est canities anima in canis cogitationibus & operibus effulgens. Sanctus quoque Basilius in proverbii: Senior secundum animam est qui prudentia perfectus est, qualis erat Daniel, quamquam corpore juvenis, sapientiam ac gravitatem omni canitie præstantiorem præferens. Idcirco si dicunt illi qui erant pleni dierum malorum huc accede, sede in medio nostrum, nuntiæque nobis quomodo seniorum ac presbyteri honorem tibi dederit Deus. Sic referente Palladio In Lanfida c. 19.

sanctus Macharius Abbas Alexandrinus dicitur est Hædogogus puer senex, quod in puerili ætate senilem sapientiam gereret. Alii è contra dicuntur huiusmodi senes qui in senili ætate puerilem ostendunt levitatem.

Denique sit nobis instar omnium Christus Dominus qui dum infans & adhuc in utero castissimæ Matris esset, vir dictus est à Propheta, Ecce nunc circumdabitur Virum, quia scilicet in eorum jam tum vigeat Ratio, & Vir per excellentiam ab aliis dicitur, quia in eo vigeat Ratio præstantissima & omni ex parte absoluta Sapientia. Unde quotquot propius ad hanc rationis & sapientia maturitatem accedent, nonne eò verius eorum ætas erit maturior & perfectior? Sic nos operabat Apostolus, docentes omnem hominem in Coloss. 1. omni sapientia, ut exhibeamus omnem hominem Ephes. 4.

per

E

vato & voluntario affectu. Sicut aliud est errare imprudenter seu nescienter, quod sit sepe humanitas; & aliud scienter ac volenter errare. Unde rursus eò te provoco quod licet volens ac libens nollens errorem vel levem fovere in animo, sic planè neque velle debes cupiditatem levem. Et sicut convertendus ab hæresi qui nollit aliquos scilicet sæcros libros vel socios deserere quibus cum periculosum esset conversari, nonne illum urgeres & premeres ne quid tale retineret? Nonne si pervicax esset in illa sua voluntate, quantumcunque suos omnes alios videretur errores abjicere, suspectus tamen tibi esset, & vix bene conversus crederetur? Sic prius de quovis alio gravius crimine, si quod est gravius, deponis quidem; at quod est levius, retines. Suspecta mihi est & valde dubitabilis Conversio, neque enim ex toto est qualem esse oportet. Cum quaesieris Dominum Deum, invenies: si tamen toto corde quaesieris, & ex tota tribulatione anima tua.

Denique, quod rem omnem conficit, nec ab omni unquam errore poteris vindicari & converti nisi ab omni simul cupiditate convertaris, nam ipsa cupiditas error est vel in causa vel in effectu. Nihil concupiscis nisi quod putas bonum, & tam crebriò erras quam malè concupiscis: aut enim depravatus affectus depravat intellectum & inducit in errorem; aut errans intellectus voluntatem corrumpit & inflectit in vitium. Hinc illa tam frequenter in Scripturis. Risum vobis avi errorem: & gaudio dixi, quid frustra deciperis? Anima dolosa errans in peccatu. Errant qui operantur malum: & luculentè Apostolus, veteram ait hominem corrumpti secundum desideria erroris: Id est, desideria quæ vel errore concipiuntur, vel in errorem inducunt, Et tu qui errare non vis, quomodo desideria voles erroris? Aut quomodo non vides tantùm illa esse cavenda, quantum ipse cavere vis ne unquam erres, aut quantum curas inde avocari & reverti ubi fortè erraveris.

Quod si dura hæc & creditu tibi, & factò esse videntur, ad hoc advocanda est Infantia spiritualis quæ nos ita dociles & obtemperantes Verbo Dei reddit, quasi simplices filii Dei sine murmurationibus & hesitationibus, inquit Apostolus. Ac ne putes tuæ maturitati ætatis injuriam aliquam facere si repuerascat in illam animi facilitatem & docilitatem, idcirco sequens adjicitur Veritas de præstantia si ve de maturitate infantia spiritualis, quæ à Christo nobis commendatur.

Haynesius Pars quarta,

Diu. 4.

Eccl. 2. Prov. 13. & 14. Ephes. 4.

Phil. 2.

perfectum in Christo Iesu. Et alibi, in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi. Id est, sic maturi & perfecti aetate qualis erat Christus Dominus non annorum numero, sed recto rationis usu & sapientiae maturitate. Sed quis eo posset pervenire? Satis est ò anima mea, satis est eò contendere quantum in te erit, cum Gratia; nec argueris si non perveneris; sed nisi quantum potes, contenderis.

I L P U N C T U M.

SED in infantia Christiana maxime vigent Ratio & sapientia.

Nam cum ex Scriptura & Patribus jam visum sit Infantiam illam in hoc maxime consistere, ut quidquid boni & laudabile pueri per aetatem faciunt, hoc fiat à viris, Virtute & studio: Certè non potest id ita fieri nisi multum addit rationis & sapientiae; Unde Apostolus postquam dixit, *malitia parvuli estote, statim addit, sensibus autem perfecti estote, quasi diceret, non aliter viros posse esse virtute parvulos, nisi sint eximij & perfecti viri: Quod & alibi confirmat cum ait: Sed volo vos sapientes esse in bono, & simplices in malo.* Id est, hoc ipso quo simplicitate & puritate puerili malum omne fugietis, verè tum sapientes eritis, cum nihil nisi quod bonum est & laudabile fiet à vobis. Sic & S. Ambrosius cum in eo quod scripsit de officijs opere, virum ex omni parte perfectum format, sic illum instruit: *Ita te compara ut quasi puer malitiam non exercent: omnia à te innocenter proficiantur. Non consideres quid ab alijs in te referatur. Locum tuum serva, simplicitatem & puritatem peccatoris tui custodi.* Atque idem S. Doctor cum fratrem suum Satyrum inde vel maxime prædicaret, ut jam supra notatum est, quod *corruptus videretur in puerum simplicitate illius aetatis innocens: mox illud jungit, quod sic perfecta virtus effugit relucet.* Adeò verum est quod sic virum abstinere omni malo, & sic innocentem ac purum esse, qualis est puer, non possit esse nisi viri ratione præstantis eximia, nec non sapientiae singularis ornati donibus. Et certè si timor Domini ipsa est sapientia, & recedens à malo intelligentia, ut est in libro Job; omne oportet singularem illam sapientiam & intelligentiam inesse in ea infantia, cui cavere omne malum est iam proprium & particulare, ut ex hoc uno dicatur infantia Christiana? Sic præclare Tertullianus ad ea quae ex sancto Paulo superius dicta sunt: *Repurascere nos, inquit, & Apostolus jubet secundum Deum, ut*

malitia infantes per simplicitatem, ita demum sapientes sensibus firmos, Divina sapientia ordinè de simplicitate amando. Sic & apud S. Joannes Chryostomus: *Hoc enim suprema Philosophia culmen est, ut cum prudens sis nihil fecti, nihil simulati assequas. Id Angelorum vita est; Eanos volentes faciamus qua ingenita parvulus atque infans duco natura facit.* Satisne tibi videtur esse rationis & sapientiae beatis illis in Angelis qui toti sunt spiritus & toti Ratio? Si verò talis est in Infantia Christiana Ratio qualis esse in Angelis audivisti, nonnet tibi supra humanam rationem sapere dicenda erit tua aetas?

I I I. P U N C T U M.

Non igitur esse potest ulla aetas maturior Infantia Christiana, cum in illa Ratione & Sapientia qua repletur talis infantia, totus sit positus maturioris aetatis status & tota eius perfectio. *Facti sumus parvuli in medio vestrum, dicebat ille Apostolus qui se factum Virum alibi refert, & quæcunque essent parvuli plenè evacuates: tunc cum factus est Christianus & Christi Apostolus, tunc vir est factus, & quæ erant Judaismi, velut parvuli præ Christiano statu evacuata sunt; sed vir ille factus est simul parvulus cum parvulorum simplicitatem & puritatem suo vivendi genere perfectisque Virtutum omnium actibus sic exprimebat, ut nullus esset Apostolo infans, & nullus eo sapientior. Tu verò tibi à simplicitate timebis ne quid rationi tuæ, ne quid sapientiae detractum inde videatur. O te vecordem & insanum qui de vera sapientia tam malè sentis! Ego, depercas tibi aliquid de mundana & carnali sapientia: Si Divina eius loco tibi substituitur, an idcirco de sapientia tibi detractum censes? Itane de vitijis subtractum diceres, si argento ferrum, si auro plumbum tibi redimeretur? Nonne hæc sunt lucra, quæ sunt detrimenta? Nonne hoc est se tanto fortlicius invenire, quanto te infelicius putabis perdere? Ne timeas igitur Infantiam Christianam quasi tunc à viro degeneres, nam in illa perfectio vitij est. Sed vere se potius ne si renueris esse infans secundum Christum, tunc desinas Christiane sapere, hæc de viro retineas nisi nomen & vitium. *Doctrina sua noscitur vir, ait virorum sapientissimus & stultissimus, Sapientissimus dum celesti Doctrinæ credidit; Stultissimus quando illam abiecit.**

Vide in 1. p. Dom. in Albis, adhæc verba, *Quali modo geniti infantes.*

SERIA

Hom. 62.
in Math.1. Thess. 2.
1. Cor. 13.

Phil. 3.

Prov. 16.
Ibid. 30.

FERIA TERTIA.

DE ALTITVDINE PARVITATIS CHRIS-
TIANÆ QUÆ MINOREM
FACIT MAIOREM.

Nam qui minor est inter vos omnes, hic Major est. Luc. 9.

VERITAS PRACTICA.

Quam verè Christus Major est inter omnes ho-
mines, tam certò qui minor est inter nos
omnes, hic Major est.

RATIO EST, Quia quod certò facit majorem
aut minorem inter nos, est iudicium certius
quo ita iudicatur.

Sed quam verè Christus major est inter omnes ho-
mines, tam certò iudicium eius quo ipse iudi-
cat minorem esse majorem, est certius aliis o-
mnibus iudiciis.

Ergo sic est ut ipse dicit, & quam verè Christus
maj. est inter omnes homines, tam certo qui
minor est inter nos omnes, hic est major. Et ta-
men quis Christo credit, cum vix ullus sit qui
nolis esse major, & vix ullus qui se minorem
faciat?

I. PUNCTUM.

QUAM Christus Dominus protulit
sententiam de sublimitate parvitas
Christianæ, qua qui minor est,
hic fit major, tanto cultu par-
est à nobis omnibus suscipi, ut quibus sit con-
cepta terminis, particularim ante omnia con-
templamur. Tres illam referunt Evangelistæ, &
unusquisque eorum particulare aliquid annotat
quod pondus verbis addit, non leviter expen-
dendum Sic sanctus Matthæus: *Quicumque hu-*
milia veritatis sicut parvulus isto, hic est major in
regno caelorum. Sanctus autem Marcus: *Si quis*
vult primus esse, erit omnium novissimus, & om-
nium minister. Sanctus denique Lucas: *Nam qui*
minor est inter vos omnes, hic major est. Quorum
quidem omnium idem est sensus & planus: sed
tamen ita variatus, ut in re tam nova, tam pa-
radoxa, tamque momentosa tantò clarius cer-
nere, quanto variis loquendi formulis velut
multiplicatis radiis illustraretur. Quamobrem
sua luce sic lucebat Christi Sententia, ut nec o-
pus esset alia Veritate proponenda, nec ipsa Ve-
ritas aliud quo magis relucere lumine exigeret,

cum præsertim tam multa de his jam dicta sint,
quæ proximè præcedenti hebdomada sunt indi-
cata. Tanti tamè refert de hoc argumento magis
ac magis instrui sive propter eius necessitatem,
sive propter animi nostri pervicaciam qui contrà
semper obnititur, ut numquam satis dictum &
cogitatum censeatur debere. Non quidem ut aliud
à Christo proponatur, sed quàm verum, quàm
clarum & quàm certò illud tenendum sit quod
Christus proposuit, quantum fieri potest, mani-
festius declaratur. Quid autem manifestius
quam quod ipse Christus Dominus inter omnes
Major est homines? At porò quàm id clarum &
apertum est, tam certum ac indubitatum tibi
modo denuntiatur esse illud quod dicit, *Qui mi-*
nor est inter nos omnes, hic major est; Unde nihil
planè dubij aut incerti quidquàm superesse possit.

Ratio peti posset universum ab Illius Celsi-
tudine qui loquitur, qui cum sit prima Veritas,
nec falli potest nec fallere: sed præcisè magis in-
de deducitur quod illius de rebus Judicium sit
certius humano quovis iudicio. Hoc est enim,
generatim loquendo, quod majorem aut mino-
rem inter nos facit, hoc est quo unus præfertur
alteri, hoc est quo unus commendatur, & alius
deprimatur, nempe Judicium humanum, Judi-
cium quo de rebus homines æstimant aut de se
in vicem iudicant. Dic cur divites præferantur
pauperibus? Nonne quia sic homines sentiunt de
divitiis & sic de illo quem alteri anteponunt? Dic
quamobrem inter Clericos ordinatè procedentes
in publicis supplicationibus, qui primi solent in-
cedere, postremi dignitate sunt; & postremi or-
dine, sunt dignitate primi? Quia sic videlicet
censeant homines, sic iudicant & loquuntur.
Cum è contra inter Laicos habeatur? Quia
contrarium de his humanum fertur iudicium.
Unde illud profectò accidit quod si humanum
de rebus iudicium sit varium & diversum, tan-
tò illæ res quæ anteponuntur aliis certius
anteponuntur, quanto erit certius & ve-
cius eorum iudicium qui de rebus illis
E 2 judi-

Math. 18.

Marti. 9.

Luc. 9.

Dan. 13.

judicant: Ac propterea rebus in dubijs, rerum earum intelligentes ac periti adeuntur à quibus quod ignoras intelligas. Nonne hic est ulitatus agendi modus? Nonne propterea quando Judices condemnarunt Susannam adulterij, statim credidit populus tanquam iudicibus. sed revertimini ad iudicium, dixit illis puer Daniel, quia certe illi errabant iudicio quod iniquum protulerant. O quam saepe sic erratur in mundo, & quam saepe sic dicendum esset, revertimini ad iudicium. Non erratur quod peritis & rerum intelligentibus creda ut potius quam alijs, sed erratur quod periti habentur iudicij qui revera sunt imperiti: aut quod qui periti sunt, sint corrupti & depravati, nec velint quod rectum esse iudicare.

II. PUNCTUM.

SED quam verè Christus major est inter omnes homines, tam certè iudicium quo ipse iudicat minorem esse majorem, certius est alijs omnibus iudicij.

Tria hic tibi declaranda essent si quid eorum lateret. Primum est quid sit esse minorem quem Christus sic æstimat & magnificat, neque enim est qualiscumque puer, nec mendicus, aut ignarus aut plebeus, aut qui vis ex face populi, qui cum vulgò minores sint, non sunt propterea majores coram Christo: Quis est illi minor, aut quis ille humiliatus secundum Mathæum, aut novissimus secundum Marcum? Nempe is qui ultro & sponte se humiliat, sive dives aut pauper fuerit, sive doctus sive ignarus, sive grædævus: sive juvenis, dum se intus ex animo nihili faciat, & nihili foris ab alijs fieri gaudeat vel patitur, cedatque omnibus, ac injuriam sufferre potius quam inferre malit, hic est qui se humiliat, hic est qui se novissimum facit, hic est minor quem Christus majorem facit.

Secundum, quid sit majorem à Christo fieri: nempe æstimari, duci, & talem haberi iudicio & voluntate, iudicio quidem quia sic de illo sentit & loquitur, sic anteponi alij, quemadmodum homines divites pauperi praefertunt: Voluntate vero, quia talem magis diligit, magis fovet, majoribus auget sic bonis gratia, pluribus que remunerat in caelo gloria gradibus. Quod præclare figuratè fuit in illis minoribus natu qui majoribus suis fratribus apud antiquos illos Patres prælati sunt. Sic Abel ætate minor, major est Cain: sic Isaac Ismaelem præcedit, sic Jacob Esau: sic Rubenum Joseph: sic Manassez

Matth. 20.

Ephraim, sic Judæos Gentiles: sic qui novissimi erant, facti sunt primi, & qui primi, novissimi: Unde hæc sunt egregia sancti Joannis Chrysostomi: Paulus dicens, non sum dignus vocari Apostolus, & propter hæc omnium primus factus est. Item & loannes, non sum dignus solvere corrigiam calcamenti eius, & ideo anticus fuit sponsus, & manum quam dixit esse calcamento indignam hanc sepe caput suum Christus attraxit. Sic & Petrus dicebat, Exi à me quia peccator homo sum, Domine: & ideo factus est Ecclesia fundamentum, Nihil enim Deo tam gratum, quam cum extremis peccatoribus semetipsum connumerare. Hoc est totius Sapientia principium.

Rom. ad pop.

Adde idem de beatissima Virgine quæ dum se ancillam fecit Domini, facta est eius Mater. Et de ipso Christo Domino qui quò ascendit inferius, eò superius est evedtus, ut expressè ait Apostolus. Quò ascendit, quid est nisi quia & descendit? Primum in inferiores partes terræ. Qui descendit, ipse est qui ascendit super omnes caelos ut impleret omnia.

Eph. 4.

Quod Christus Dominus in se sic voluit exhiberi, ut luculentius esset testimonium suæ in parvos & humiles propensionis.

Tertium denique ac præcipuum quod hic perpendas, non tam est explicandum uberius, quam attende & perscrutare ponderandè. Quid enim clarius quam quod de certitudine iudicij Christi asseritur? Quid apertius quam quod illud longè verius est quovis humano iudicio? Quid planius quam eo ipso quo major est inter omnes homines, eò certius esse & verius eius iudicium? Nam cur Major est nisi sua Divinitate, sua Scientia, sua Sanctitate, sua Sapientia cæterisque suis Divinis ac humanis attributis? Ac nonne ex his omnibus patet quam sit verius eius iudicium? Si iudico ego, inquit ipse. Iudicium meum verum est, quia solus novissimus sed ego, & qui misit me Pater; Quasi diceret, Idem est Dei Patris ac meum iudicium, unde sicut ille nec errare nec in errorem potest inducere, sic neque ego. Quod & paulo ante jam dixerat. Sicut audio, iudico: & iudicium meum iustum est, quia non quero voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me. Id est, nihil quiddam cogitari potest, quod me ab illo separet nec iudicio, nec voluntate. Unde idem prius sentimus de iudicamus.

Iom. 8.

Ibid. 4.

Hæc sunt inquam expendenda, quia tam efficaciter sunt paulo attende cogitanti, ut nisi quis eorum efficaciam sentiat, non ea satis expendat.

III. PUN-

III. PUNCTUM.

ATQUE hinc Conclusio facilis: *Quam verè regitur Christus Major est inter homines, tam verè quis minor est inter nos omnes. hic Major est.* Quia sic Christus iudicat, quia quod iudicat re-ctum est; & quia rectum iudicium est ex quo fit ut quis sit alio major. Sic est constitutus omnium Iudex, sic parvos & humiliatos exaltabit, sic elatos humiliabit, sic quantum quis glorificavit se & in deliciis fuit, tantum jubet dari tormentum & luctum, ut expresse habetur in Apocalypsi.

Ad 10.

Apoc. 18.

Quid contra est quod opponas? Quid, nisi humanum iudicium quod aliter de rebus statuit, & de hominibus ceteris? Sed utrum verius est humanum an divinum iudicium? Utrum est ex duobus unde iudicaberis & condemnaberis? Quid de Christo sentis præ ceteris hominibus? An divinus est Christus ut ipse quidem aliqua sui parte ceteris prætet hominibus, iudicio verò postponatur? Itane Christum æstimas, ut quæ est in illo & nobis pars præstantior, nempe iudicium, tu parte illa postponas hominibus Christum?

Quid de Joanne Baptista sentis? An tibi vide-

tur inter natos mulierum Major esse? Cur porro nisi quia sic Christus iudicavit & dixit? At verò ipse sic de minori iudicat; Cur non idem credes? Quia videlicet quidquid de sancto Joanne aut de aliis dicatur, non ita res tua agitur, quam cum de te humiliando fit quæstio. Tunc enim natura depravata magis movetur, & quantum fugit humiliari, tantum veritates refugit humiliantes minusque probat & credit. Nonne hoc in te advertis? Nonne verèes quàm sit hoc inordinatum & perversum? Nonne hoc est metiri veritatem ex sensu carnis? Nonne hoc est veritatem Dei iniustitia detinere? Cave hæc probra & scandala. *Qui timens Dominum, inquit Sapiens, non erunt incredibiles verbo illius: Et qui diligunt illum, confer vabunt viam illius.* Quasi diceret, qui sunt incredibiles Verbo Domini, & qui non confervant in praxi viam illius, qualis est humilitas & humiliatio, nec timeant nec diligant Dominum, quia si timeant, crederent Verba ejus: & si diligerent, sequeretur ejus exemplum. Hoc est esse nimis audacem & impium, nec verbis nec factis Christi credere.

Matth. II.

Rom. I.

Ecclesi. 2.

FERIA QVARTA.

DE CORREPTIONE FRATERNA.

Si peccaverit in te Frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipsum solum. Matth. 18.

VERITAS PRACTICA.

Si quis corripere noluerit, hoc ipso magis est corripendus.

RATIO EST, Quia qui corripere noluerit, gravius peccat, graviusque suo peccato periclitatur.

Sed qui talis est, magis est corripendus.

Ergo qui corripere noluerit, hoc ipso magis corripendus est. Quæ quidem Veritas utrumque spectat officium Correctionis seu dandæ seu accipiendæ: in quo utroque multi graviter peccant.

præcedentia Christus Dominus hæc adjecit: *Si peccaverit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipsum solum. Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum: si te non audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos, ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum, in quibus Christi Domini verbis sicut præceptum est de faciendâ Correctione ita est de audiendâ; & quia difficilius est eam audire quàm facere, idcirco in id etiam attentius incumbendum, ac propterea ex multis quæ circa hanc materiam proponi possent, hæc opportuna magis visa est Veritas tum Corrupturo tum Corripiendo: *Ut si quis corripere noluerit hoc ipso magis corripatur.**

L. de cor-

Sic expressis verbis S. Augustinus: *Quicumque reprobatus est, corripere non vis, etiam propterea corripendus es, gratia 5. quia corripere non vis. Non vis enim tua vitia demonstrari, non vis ut feriantur, fiatque tibi utilis dolor quo Medicum quaras: non vis tibi tu ipse ostendi, ut cum de formem te vides, reformatorem desideres,*

I. PUNCTUM.

LICET propriè ad Charitatem proximi spectet præceptum Correctionis, quia tamen in ea danda & accipienda oportet multum esse humiles & dociles, apè ad

eiq; supplices ne in illa remaneas feditate. Tuum quippe vitium est, quod malus es. & magis vitium corrigi nolle quia malus es: quasi laudanda vel indifferentiter habenda sint vitia: ut neq; laudentur: neq; vituperentur, aut verò nihil agat timor correpti hominis vel pudor vel dolor. Et quæ plura prosequitur, in quibus ipsa propositæ veritatis ratio continetur. Qui videlicet corrigi nolunt, gravius peccant & in graviori versantur periculo; nã ad illud de quo corripiendi sunt, hoc addentes quod nolint corrigi, manifestè ostendunt se suam amarè culpam, seq; in ea velle persistere, quod certè gravius est quàm primum illud quod perpetrarunt. Unde est illud egregium Sapientis. *Qui odit correptionem, vestigium est peccatoris.* Id est, nota quædam expressa, ut nemo dubitet quin sit peccator: argumentum est animi valde depravati. Unde & idem Sapientis: *ò quàm bonum est, correptum manifestare poenitentiam!* sic enim effugies voluntarium peccatum. Quasi non esset voluntariu nec tam grave nisi cum Correptio non libenter suscipitur.

Eccl. 21.

ib. 20.

107. 8.

2. Paral. 25

Prov. 1.

Periculum autem est evidens, quia quid damnosius quàm in peccato tenacius inhaerere nec ab eo velle emergere? *Nunquid qui cadit non resurgit? & qui aversus est, non revertetur? quare ergo aversus est populus iste a versione contentio: a? hæc est scilicet aversio contentiosa quando correptus contendit cum corrigente, quando se à monente avertit & monita negligit; quæ aversio & contentio in Deum recidunt qui peccato remedium per hanc Correctionem afferebat; & nolenti remedium quid superest nisi certus interitus? Sic Propheta quidam Regi Amasie qui se monentem avertebat: Scio, inquit, quod cogitaveris Deus occidere te, quia fecisti hoc malum, & insuper non acquiescisti consilio meo, Quod hoc est præcipue quod divinam in te concitavit iram, quod moneri nolueris & corrigi. Quod & Sapientia malos puniens, hoc imprimis urget quo esse malos demonstrat, eò quod eosam habuerint disciplinam, & timorem Domini non susceperint, nec acquiescerint consilio meo, & detraherint univèrsæ correctioni meæ. Nunquid hoc est grave & periculosum?*

I I. PUNCTUM.

SED qui sic gravius peccat, graviusque periclitatur, magis corripiendus est. Nam si peccator propter peccati cuiuslibet malitiam, & inde consequentia damna corripiendus est, certè tanto est magis corripiendus quanto gravior est peccati seu peccantis malitia, &

quanto sunt graviora peccati damna. Sicut de pœna dicitur, *pro mensura peccati erit & plagarii modus.* Si Charitatis est ex quovis damno & periculo proximum eripere, Charitas longè magis moveri debet ad præstandum subsidium, quâdo damnosius erit periculum. *Infirmum in fide assumite,* Si humilitatis est, culpam suam agnosceret, certè quò culpa erit gravior, eò magis humilitas exciteretur necesse est, ut se peccator agnoscat. *Omnis mons & collis humiliabitur,* sed mons magis humiliandus ut fiat quod sequitur: *Et erunt prava in directâ, & aspera in vias planas,* Si medicus videat in corpore carnes putridas, & dicas quid ad me pertinet, scias, inquit D. Hieronymus, quia crudelis est: sic qui videt lethalem alterius culpam. Unde & iterum S. Augustinus: *Si neglexeris, peiores illo injuriam fecit, & injuriam faciendo gravi seipsum vulnere percussit. Tu vulnere fratris tui contemnis? Tu eum perire vides & negligis? peior est accendo, quàm illo convulsando,* Nam, ut ait S. Chrysostomus, cum quis peccat sæpe passione movetur, nec advertit se peccare; Tu verò qui peccatorem videas nec admoneas, quantum præsentis es animo ut agnoscas mortuum quo moveri debes ad illum coercendum, tantò gravius peccas, ut à justo desis officio. Et licet admonitus reluctetur licet contra læpitem videatur, hoc ipso gravius & fortius est continendus. Nam sic pharisei noluit ligari, sic lethargici noluit excitari, sed Charitas illi ligat, istum stimulat, ambos amans, ambo offenduntur, sed ambo diliguntur: ambo indignantur acri, sed sapor gratulantur. Nonne hoc præstares ægris? Nonne tu æger velles tibi hæc præstari?

III. PUNCTUM

SI quis igitur corrigi noluerit, hoc ipso est magis corripiendus. Quia Majorem sui corripiendi præbet causam: sic enim ita sæpe affectus est ut nisi admoneatur, peccat suo in peccato, unde à te admonitus emergeret, tuq; illum lucraberis, ut ait Dominus. Quod certè & illi & tibi ponderosa est ratio colendæ correctionis. Sic enim aptè S. Augustinus ad correptum: *Quid est, lucratus es te, nisi quis perieras, si non lucraretur te? Nam si non perieras, quomodo te lucratus est? Quale quantumque est, Deus immortalis, sic salvari aut perire animam! Non alliges duplicia peccata, inquit Sapiens, Nec enim in uno era immunit. Hoc ad utrumque spectat, sive illum qui delinquentem debet corrigere, sive qui debet corrigi; nisi Correctio debet detur & accipiatur, peccata duplici-*

Deut. 25.

Rom. 14.

Hier. in

Psalmu

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

Serm. 11. de

verb. Dom

cantur, & sibi sic invicem alligantur: ut non modo qui recusat corripi se duplici peccato reum faciat ut dictum est, sed qui etiam recusat corripere, nam contra Charitatem peccat, & sibi quodammodo alluit vitium alienum, ejusdemque se culpæ ac pœnæ participem facit.

O quam diversa sunt illa! *Lucrari fratrem qui periret, aut perire cum illo quem lucrari nolle peris!*
ERIT ANIMA TVA PRO ANIMA EIVS. Sanguinem ejus de manu tua requiram. Non contremisces ad illas voces? Non recordaris & deploras quoties vel nolueris alium admonere, vel à nullo admoneri? Quàm multa modico redemisses pretio, si vel dare vel accipere Verbum salutis voluisses? *Horum mihi nihil accidisset:* exclamabat Augustus, si aut Agrippa aut Mæcenat vivisset. Pudet quidem Profani verba & exempla tam sacris inserere monitis quæ nobis suggeruntur, sed magis pudet non esse inter Christianos qui aut libere moneant fratrem

suum sicut Agrippa & Mæcenat admonerent Imperatorem Augustum, aut non esse qui libenter monentes audiant sicut Imperator Augustus audiebat Mæcenatem & Agrippam. *Mandavit unicuique de proximo suo, Unico sæpe Verbo res tota versatus. Ne reverentis proximum tuum in casu suo: nec vocinas Verbum in tempore salutis.* Sæpe uno vultus nutu res tota conficitur: Nam per iristitiam vultus corrigitur animus delinquentis. O quam paucis res magnæ constant! O quam magnis res parvæ redimuntur, si tamen unquam redimuntur! Vide in 3. parte, Sabbatho Hebdom. 11. ubi hæc Veritas exhibetur

Eccle. 17.

16. 4.

Eccle. 7.

Rape ad Eum quos potes, Nam si potes & non rapis, tot cælo perdis, quot Christo lucrari poteris.

FERIA QUINTA.

DE CONDONANDIS INIURIIS.

Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies. Matth. 18.

VERITAS PRACTICA.

Si semel sunt condonandæ injuriæ: sunt semper condonandæ.
Vel nullas unquam rectè voles condonare injurias: vel semper omnes condonare voles,

RATIO EST, Quia nullas unquam rectè voles condonare injurias, nisi sit ita rectè ordinata voluntas, ut quomodo, quantumque debes, tantum velis condonare.

Sed nisi semper velis omnes condonare, non ita rectè voluntas ordinata erit.

Ergo vel nullas unquam rectè voles condonare injurias, quod esset nimis impium, vel omnes semper condonabis, quod est statuenarium.

I. PUNCTUM

HOC præceptum Domini de condonandis injuriis sic exprimit & connectit cum præcedentibus 3. Matthæus: *Tunc accedens Petrus ad eum, dixit, Domine quoties peccabis in me frater meus & dimittam ei? Usque se-*

pties? Dicit illi Jesus, Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies. In quo quidè præcepto non modo Charitas exercetur, sed & humilitas cum præsertim Injuriam remittendæ, honorem & famam spectent. Sed quod magis hic observandum, modus ille est præcipiendi, quo non tantum septies sed usque septuagies septies, id est, semper & quoties peccat in te aliquis, condonandum est illi. *Non numero concludit remissionem,* ait S. Chrysostomus, *sed quod continud & semper est, significat.* Nemo enim dubitet & nemo nolit aliquas aliquando condonare injurias, sed si frequentiores ab uno & eodem, vel atrociores inferantur, tum vix ullus est qui remittat, & qui non putet se justè posse ulcisci. At contra Dominus, semper, & perinde cum septuagies septies peccatum in te fuerit, atque cum septies, Quod ut melius intelligatur & ad præxim revocetur, audi de perpende accuratè propositam Veritatem: *Vel nullas unquam rectè voles condonare injurias, vel omnes semper voles condonare.*

Ratio quoad primam præcipuè partem, tam plana fusaque est, ut vix aliud adjicias. Quid enim clarius quam quod asseritur, voluntatem ut aliquid

quid recte velit, sic prius debere esse in se ordinatam circa illud obiectum suum, ut quemadmodum debet illud velle, sic ipsa velit? Nonne hoc est quod Christus dixit de bono thesauro profertur bona, & de arbore bona bonos produci fructus? Nūquid de tribula ficus, aut de spinu uva? Nunquid falsa dulcem facit aquam? Quod cum universim sit verum de omni actu voluntatis, cum de illo præcipue quo sunt remittendæ injuriæ, nam cum ex una parte sinceram omnino necesse sit, & minime fictam in hoc esse negotio voluntatem: ex alia vero tam multa sint quæ in condonandis injuriis sinceritatem illam labefactent, profectò nisi voluntati recte ordinandæ diligenter prospiciatur, non recte volet quod se velle finget. Vel enim uni parceret & non alteri: vel unam tantum condonabit injuriam & non aliam, vel uno forte in loco & tempore, non aliàs: vel propter humanum duntaxat finem, & non divinum: vel in aliis denique decurrat circumstantiis quæ sunt ita necessarie ut si vel una desit, si vel una sit quæ non amplectatur voluntas, nec sit ita ordinata & affecta ut potest quemadmodum, quantumque debet remittere, tantum velit, nullas umquam recte remittat. Etiam si videatur uni proliis condonare, non recte condonabit, nisi sit ipsa recta voluntas seu recte ordinata ex aliis partibus quæ hanc voluntatis perficiunt rectitudinem. *Pharisee cace, munda & rectifica prius quod intus est, ut quod de foris est, fiat mundum & rectum.* Securis ad radicem ponatur. *Aus facite arborem bonam & fructum ejus bonum: aut facite arborem malam & fructum ejus malum.* Id est, nisi bona fiat arbor, fiet mala, malique consequenter fructus.

II. PUNCTUM.

SED nisi semper velis omnes condonare injurias non recta eris, non sic eris ordinata a voluntate, ut quemadmodum, quantumque debet, tantum velit remittere.

Hoc enim modo & numero debet velle remittere, quo divina lege jubetur. Hæc est humanæ voluntatis regula, Lex divina, cui se totam omnino sic conformare debet nostra voluntas, ut non aliter sit ordinata & recta, quam prout se illi suæ conformat regulæ: neque humanis actibus ordinandis apta esse potest, nisi prius ipsa divino se aptet & subjiciat ordini. *Ad legem divinam*

1. 2. 9. 19. a. comparatur humana ratio, inquit S. Thomas, ut 4. 2. 1. 6. 1. causa secunda prima subordinata.
Legem autem divinam jubemus omnes proliis

& semper condonare injurias. Audi ut loquitur: *Non quæris ultionem, nec memores injurias civium tuorum. NE DICAS, reddam malum, expellam Dominum & liberabis te NE DICAS, quomodo fecit mihi, sic faciam ei, reddam unicuique opus suum.* Videlicet ut negativis uratur terminis, qui præceptum reddunt sic amplum & absolute, ut nulli unquam liceat quovis loco & tempore secus audere, nisi se gravi obstringat crimine.

Quod Dominus in nova lege, ut quæ statuta erant in veteri, de hac materia, confirmaret & declararet uberius, suis illis Verbis quibus iussit, *septuagies septies*, id est, quoties in te peccabitur, condonandas esse injurias, subjecit Parabolam de debitore decem millium talentorum, quæ occurret infra commodius explicanda, & cuius hic unus est scopus, ut quod jam sæpe dixerat, probe intelligamus, non aliter remittenda nobis à Deo esse debita quam sicut aliis nostra remiserimus; quantumque voluerimus nobis Deum condonare, tantum & ipsi velimus proximo. Hic siste, hic immorare, hic te ipsum urge: quoniam velles modo tibi tua condonaret Deus? Nonne semper? Nonne omnia proliis peccata? Nonne omnino posset gratiose & benevolenter modo? Sic tu proinde conformiter. Sic tu nisi semper sic velis omnes condonare injurias, non est recta tua voluntas, non vult quemadmodum & quantum debet, non vult quantum jubet Deus non vult quantum ipsa vellet sibi remitti, non vult se Divinæ legi subjicere, sed Divinam sibi vellet subjici legem. O pravitate humani cordis! *Quomodo dicam, Sapientias sumus, & lex Domini nobiscum est?*

III. PUNCTUM.

VEL nullas igitur umquam recte volas condonare injurias, vel semper omnes condonare velis; Quia non recte volas nisi voluntas sit recta: non erit autem recta nisi ad regulam suam quæ est divina lex & voluntas, adqueetur: nec adqueabitur nisi omnes velit proliis remittere cum Divina hæc sit voluntas tam sæpe nobis denuntiata, quam frequenter oramus ut *dimittas nobis sicut dimittimus.* Qua de ratione vide quæ supra dicta sunt Feria sexta, infra Hebdomadam 6. post octavam Pentecostes, quibus hanc egregiam Sapientiam adijunge parænesiu: *Qui vindicari vult, à Domino inveniat vindictam, & peccata illius servans servabis. Relinque proximo tuo nocentem, & tunc de precanti tibi peccata solventur.* Homo homi-

hominem servat iram, & à Deo quarit medelam! In hominem similem sibi non habet misericordiam, & de peccatis suis deprecatur! Ipse cum caro sit, reseruat iram, & prohibitionem petit à Deo! Memento nos visumorum, & desine inimicari. Memorare timorem proximi, & noli irascari proximo. Memorare testamentum Altissimi, & respice ignorantiam proximi.

Quibus in Verbis sex motiva condonandæ semper omnis injuriæ continentur: Primum, quia sic Deus præcipit, hoc est ejus testamentum, qui propterea hic dicitur Altissimus, ut summum ejus Dominum magis revereamur. Secundum, quia sic semper oramus Eum, ut nobis semper parcat. Tertium, quia cum Major sit distantia inter Deum & nos, quam inter hominem & hominem, seu dignitate seu potentia, longè præstat nos nobis similibus omnia condonare, quam Deum nobis. Quærtum, nisi hoc præstemus, sit proflus absurdum, impium, & nobis perniciosis-

simum quod precemur Deum, ut id nobis concedat. Quintum, in morte vellemus omnes omnibus condonare, cur non ergo modo? Sextum, alioquin nullus Dei timor & cultus, nulla ejus Religio: & quod in morte volumus, non rectè id volumus, non propter Deum, non ex sinceritate animi, non ex lege & Charitate, nullas unquam rectè condonabis. Nam cum sit idem modo Dominus ac in morte, cum sit idem præceptum, eademque pœna proposita dum vivimus, ac dum morimur: apparet solo metu in morte fieri, quod dum viveres, noluisse: quæ sic autem metu volumus quæ nollemus extra metum, vix dici possunt libere & rectè volita: Potest quidem id ita fieri: sed potest etiam & frequentius non fieri, nec est certe Sapientis sic incerto salutem casum credere, quam potes commodè securiorem facere. *Quomodo nos effugiemus, ait Apostolus, si tantam neglexerimus salutem?* Hebr. x.

FERIA SEXTA.

DE HUMILITATE AD CÆTERAS COMPARATA VIRTUTES.

Cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite, servi inutiles sumus, quod debuimus facere, fecimus. Luc. 17.

VERITAS PRACTICA.

Interrogatus, quid primum in præceptis Christianæ Religionis observandum, quid secundum, quid tertium? Responde cum sancto Augustino, Humilitatem.

RATIO EST, Quia quod simul est cæterorum omnium quæ observari debent initium, medium, & finis seu complementum, responderi debet illud esse primum, secundum & tertium observandum.

Sed talis est inter virtutes, Humilitas, ut sit cæterorum omnium quæ observari debent, initium, medium, & finis seu complementum.

Ergo responderi debet illud esse primum, secundum & tertium observandum; si quæ recipia singulariter in omnibus observari debet.

I. PUNCTUM.

POSTQUAM S. Lucas breviter retulit quæ superiora fultus ex S. Matthæo vidimus, sic in narrandis Domini Verbis consequenter pergit. *Qui autem vestrum habens servum arantem aut pauperem qui regressus de agro dicat illi, statim transi & recumbe; & non dicat ei, para quisid. canè & praecinge te, & ministra mihi, donec manducem & bibam, & post hæc tu manducabis & bibes. Nunquid gratiam habes servo illi quia fecit quæ ei imperaverat? Non puto; Sic & vos cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis dicite, servi inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus.* Quibus in Verbis Dominus etiam conjungit Charitatem cum humilitate, ut supra vidimus; in eaq; conjunctione plurimum commendat Infantiam & Docilitatem Christianam, quæ omnia præcepta perfectè complet, & eis completis tam abjectè suos alumnos de seipis sentire suadet, ut non alios se, quam servos inutiles sentiant. Quæ ceterè tanta est Humilitatis commendatio, ut non potuerit paucioribus declarari: verbis, quam quæ habentur in Veritate proposita, quæ

Ep. 56. ad
Diosco-
rum.

quæ tota est ex S. Augustino, cuius sunt præclara hæc in epistolis verba: Nisi humilitas omnia quæcumque bene facimus & precesserit, & comitetur, & consecuta fuerit, & propostia quam inuisamur & appostia cui adharæamus, & imposita quæreprimamur; jam nobis de aliquo bono facto gauden-
tibus totum extorquet de manu superbia. Vitia quippe cetera in peccatis. Superbia vero etiam in recte factis timenda est, ne illa qua laudabiliter facta sunt, ipsius laudis cupiditate amittantur. Ita-
que sicut Rhetor ille nobilissimus cum interrogatus esset quid ei primum videtur in eloquentia præceptis observari oportere, pronuntiationem dicitur respondisse: quæretur quid secundo, eandem pronuntiationem: quid tertio, nihil aliud quam pronuntiationem dixisse. Sic si interrogares, & quoties interrogares de præceptis Christianæ religionis, nihil me aliud respondere, nisi humilitatē, liberet.

Hæc ille S. Doctor, cuius sola fultus auctoritate, tu idem planè respondere deberes, sed ipse tibi rationem sui dicti subministrat, cum ait sic necessariam ad omnia bene agenda humilitatē, ut nisi cuncta præcedat, comitetur & subsequatur, nulla sint omnia quæcumque facimus, nulla sint bona opera, nullæ virtutes, quia videlicet alioquin totum extorquet seu inficit, & nullum reddit superbia. Quod perinde est ac si brevius diceret, quidquid est simul cæterorum omnium quæ observari debent, initium, medium, & finis seu complementum, responderi debet illud esse primum, secundum, & tertium observandū; Sic enim facilius universa comprehenduntur quæ alijs terminis exprimi possent, & nihil ad Deum magis videtur accedere, quam quod omnium agendorum suo modo sic est initium, & medium, ac finis, sicut de Deo perfectè id dicitur, Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia. O bonitatem eius infinitam qui talem nobis impertit Virtutem, qua eius Bonitatem tam copiosè & excellenter participare possimus.

H. P U N C T U M.

SED talis est inter Virtutes, Humilitas ut sit simul cæterorum omnium quæ observari debent initium, medium, & finis seu complementum.

Primo quidem Initium seu fundamentum & radix, nihil crebrius apud omnes Patres, & nihil reipia verius. Fundamentū sanctitatis semper fuit humilitas, inquit S. Cyprianus, nec in celo stare potuit superba sublimitas. Hanc primā gratiam ingrediens mundū noster Parvulus attulit, & à carnalibus nos sibi conformes fieri volens, teneri voluit in vita quod exhibuit in persona. Sic S. Gre-

gorius in moralibus, Quia origo virtutis humilitas est, illa in nobis virtus veraciter pullulat, quæ in radice propria, id est, humilitate perdurat, à quammirum si abscinditur, necesse, quia vivificantem se in inimicis humorem Charitatis perdit. S. quoque Bernardus, Nisi super humilitatis stabili fundamento, spirituale adificium stare minime potest. Quod ipsum particulatim dixerat S. Augustinus: Magnus esse vis, à minimo incipe. Cogitas magnam fabricam extruere consuetudinū de fundamento prius cogita humilitatis. Sic autē explicat D. Thomas, ut id sit in dicitur per modum remotionis prohibens, in quantum scilicet expellit superbiā etiam Deus resistit, & præbet hominem subditum & paratum ad suscipiendum influxum divinæ gratiæ. Unde dicitur Iacobi quarto, quod Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Dicitur vero fides dicitur fundamentum per quod scilicet, posito primo, jam ad Deum propius acceditur. O quam verè Propheta, mittet ad dicem deorsum, & faciet fructum sursum.

Quod autem Humilitas sit medium, Id est, connexio, nutrimentum, robur, & fortitudo virtutum; Sic iidem fusi sancti Patres, imprimisque S. Ambrosius, Omnium Virtutum inexpugnabilis fortitudo & quadam suorum est vita membrorum, Valde observanda verba. Sic S. Hieronymus. Nihil habeas humilitate præstantius, nihil amabilius; Hæc est enim præcipua conservatrix, & quasi custos quadam virtutum omnium. S. quoque Joannes Chrysostramus: Virtus non est, nisi conjunctam habeas humilitatem, hæc est inexpugnabilis turris, hæc omnia continet adificium, non sinens ipsum vel à ventorum violentia, vel ab imbrum impetu, vel à spirituali vi deici, sed omnibus insidijs inaccessum facit & invictum, quasi ex adamantæ constructum esset, magna quoque nobis divina largitatis retributiones offert. In quibus verbis duplex illa continetur ratio quæ jam allata est cur sit ita potè humilitas, Prima quod se viorem hostem, qui est vanæ gloriæ appetit, coercet: Sic enim ille ahibi, ut sibi quidam ventu in tranquillè mare delati, totū ab imo februnt. Ut & arena cū undis miscetur, sic excitat mentis impetum gloriæ favor; nam securitas quidem continere volenti satis est facili, honorem autem à multis collatum multis laboris indiget; magna sapientia, Angelica cuiusdam arima ipsam celestis testitudinis verticem tangenti. Non est enim, non est virtutum ita tyrannicum, & ubique domans. Unde cum Humilitas expugnet hoc vitium, quod omnes simul invadit virtutes, tū facilius singulæ se con-

Rom. 15.

Serm. de
Nat. Chri-
sti

27. Mor.
c. ult.

Serm. 16
in Cant.
Serm. 10.
de vitio
Domini
22 q. 151.
a. 5.

157.

Ep. 84. ad
Demian.

Ep. ad Co-
lantian.
Hom. 31.
Gen.

Hom. 45.
ad 117.

III. PUNCTUM.

se contra proprios tuentur hostes. Altea verò causa est quod divinum accersat præsidium, sicut passim habent Scripturæ, quoniam in populum humilem salvum facies, & oculos superborum humiliabis.

17.

In Ps. 118.

In Constit.

Hum. de humilitat.

l. 12. l. m.

lib. 1. 2.)

Deniq; quod sit finis & complementum, sic innuit S. Ambrosius: Humilitas Virtutum omnium caput est quæ totum vulut quoddam nostrorum aërium foret corpus. S. verò Basilius sic planius docet, Humilitas iustissimus est virtutum omnium thesaurus: Hac est hominis sublimitas, hac gloria & magnificentia. Cassianus item post multa de hoc argumento: Evidenter itaq; monstratur non posse quemquam perfectionis finem ac puritatis attingere nisi per humilitatem veram, quam primitus fratribus reddens, Deo quoque in penetralibus cordis exhibeat.

Cant. 8.

ad Galat.

Ep. 10. l. 2.

Est quidem Charitas, vinculum perfectionis, & virtutum excellentissima: sed charitatis perfectio & excellentia hæc est, ut postquam omnia perfectè feceris, seruum te inutilem pronunties, & ad nova semper aut perfectiora provoceris, quasi nihil adhuc fecisses, ut est in Canticis: Si desideris homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi nihil despicias eam. Magna quidè hæc Charitas, sic omnem dare substantiam domus suæ: sed ista est major, si quasi nihil esset datum, ad ampliora te extendas: & quanto altius te Charitas effert, tanto te inferius humilitas deprimat unde S. Hieronymus, Nihil est quod nos ita & hominibus gratos & Deo faciat, quam si vita merito magni, humilitate infimissimi. Ut è contra nihil absurdius & indignius quam si exiguis merito, inter insignes apparere velit. O quam multi tamen, quam multi hoc appetunt.

HUMILITAS igitur illa est virtus qua inter virtutes magis est observanda & de qua respondere potest quod sit prima, secunda, tertia, & quoties interrogatus fueris, toties responderi debeat, humilitas quæ est initium, medium, & finis virtutum omnium, atque adeo signum certius quo cæteræ possideantur virtutes, quo sit præsens Spiritus S. & quo electus sit aliquis ad futuram gloriam. Sic dilucidè S. Gregorius: Mens qua Divino Spiritu impletur, habet evidentissima signa sua, virtutes scilicet & humilitatem, quæ si utraq; perfectè in una mente conveniant, liquet quod de præsentia S. Spiritus testimonium ferat. Itemq; alibi: Quia Redemptor noster corda regit humilium. & Leviahan Rex dicitur superborum. aperte cognoscimus quod è videntissimum superborum signum superbia est, at contra humilitas electorum.

1. Dial. 20.

Quo quid efficacius ad oppositi vitij conciliandum odium, atque ad conciliandum amorem virtutis & continuam ejus praxim? Parumne tibi esse videtur, signum ferre salutis, aut condemnationis æternæ? Adeone dura humilitas ut ferri non possit ad promerendum cælum? Adeone suaavis superbia, ut despici nunquam possit ad declinandum infernum? Non aliter alta mundi & superba intueri quin simul audias in inferno clamantes: Quid nobis profuit superbia? Nec aliter Christianæ Religionis humilia respicias, quin tibi hæc Christi voces simul infonent: Talium est animi regnum cælorum; Ut quanta est inter cælum & infernum dignitatis distantia, tanta tibi semper inter humilitatem & superbiàm obversetur disparitas.

Sap. 5.

Christianæ Religionis humilia respicias, quin tibi hæc Christi voces simul infonent; Talium est animi regnum cælorum; Ut quanta est inter cælum & infernum dignitatis distantia, tanta tibi semper inter humilitatem & superbiàm obversetur disparitas.

Matth. 19.

S A B B A T O.

DE COMMOTIONE APOTOLORUM CONTRA SAMARITANOS.

Domine, vis dicimus ut ignis descendat de cælo, & consumat illos? Luc. 19.

VERITAS PRACTICA.

Non in Commotione Dominus, & non in igne Dominus.

tu; In hunc versum hic assumuntur, ut intelligamus cavendam repentinam illam commotionem, qua interdum ex Zelo acrisiori excitamur in Proximum.

VERBA Scripturae suprà qua infra fusim referuntur.

RATIO EST, Quia cavenda illa est Commotio

io in qua non est Dominus, seu qua non eius Spiritu excitatur.
 Sed commotio illa qua plerumque acrimia in proximum agimur, & qua Zelus putatur, non est à Domino.
 Ergo cavenda est plurimum, & Mansuetudo filiorum Domini potius inducenda.

I. PUNCTUM.

Zur. 9.

ET factum est, dum i. et in Ierusalem, transibat per viam Samariam & Galileam. Sic breviter de hoc itinere S. Lucas eodē capite, & sequenti textu, unde hesterni de prompta sunt: ajuntque Interpretes hunc esse transitum per Samariam, de quo idem Evangelista multo ante loquutus fuerat quando scilicet non receperunt eum Samaritani: quia factus est transitus in Ierusalem. Quod cum vidissent discipuli ejus Jacobus & Joannes, dixerunt: Domine, via dicimus, ut ignis descendat de caelo & consumat illis? Et cōversus increpavit illos dicens, Nescitis cuius Spiritus estis: Filius hominis non venit animas perdere sed salvare. Et abierunt in aliam castellam.

Ex qua narratione illud potissimum in Considerationem venit, quod ita commoti fuerint illi Apostoli contra Samaritanos ut nihil nisi ignem respirarint. Sic enim saepe aliquos Zelus acrior commovet, quae commotio sapit potius Spiritum Eha quam Jelu Christi, qui & propterea nescitis, inquit, cuius Spiritus estis. Q. d. putatis vos moveri bono zelo pro me, sed hanc non probō zelum, non est hic Spiritus meus qui ad suavitatem & patientiam animos movet, non ad vindictam.

3 Reg. 19.

Et certe in ipso Eha jam pridem ostenderat Deus illam vehementiorem Spiritum non ita sibi probari ac suavem: quando scilicet Prophetae apparuit Dominus: Et ecce, inquit Scriptura, Dominus transiit, & Spiritus grandis & fortis subvertens montes, & conterens petras ante Dominum, Non in Spiritu Dominus, & post Spiritum commotionem ignem: non in igne Dominus, & post ignem sibilum aura tenuis. Quod cum audivisset Elias operuit vultum suum pallio. Quia tunc videlicet flante illo suavi vento, apparebat divina Majestas, ut indicaret sibi magis placere lenitatem & suavitatem in punicis etiam peccatoribus, quam nimiam auferitatem; atque ita velle se ut sui hoc suavi Spiritu potius quam amaro serantur. Hinc ergo proposita nobis Veritas in eodem; Scripturae coepta

verbis, ad cavendam illam Commotionem ab acriori zelo excitatam. Quia illa est Commotio & ille ignis de quibus dicitur, Non in commotione & non in igne Dominus.

Sic autem formatur Ratio. Cum quavis animi perturbatio, vel Commotio quae non excitatur à Domino sit cavenda, tum illa est praecipue coercenda quae zelo divinae gloriae, salutisque animarum praevertitur. Hoc est enim in ira gravius, cum, ut ait S. Gregorius, ira simul, iustitia zelus putatur. Et cum vitium Virtus creditur, sine metu culpa cumulat. Adde quod sub praetextu pietatis tum facile Daemon & naturale Ingenium possunt cuivis illudere; nec parum damnoosa est talis illusio quae Deum falso colit, quae proximo male irascitur, & quae in propriam delæxit animam. Quia perdit animam tuam in furoribus tuis: quid perdis animam proximi tui falso illo zelo quo illum salvare putas? Putasne bene irascere tui, si propter alienam dumtaxat culpam irascere? An si certo scires Deum hanc non probare iram, velles illam excitari? Nonne ira quae sine Deo est, ira est in ipsum Deum cum sit naturae corruptae vitium quod Deus veta?

3 Reg. 17.

Iob. 18.

Iona 4.

II. PUNCTUM.

SED Commotio illa in proximum qua patatur Zelus, & qua tamen est acrior & acerbior quam vera ferat Charitas, non est à Domino.

Non est hic eius Spiritus qui super mel dulcem est, & barietas eius super mel & savum. Incensus quidem & vehemens esse aliquando potest ille zelus quē Dominus in suis excitat, sed vehementia illa tanta moderatur suavitas, ut ipse qui arguitur gaudeat sic se vehementius argui. Esi forte increpationes per disciplinam exaggerant, in tuo tamen dulcedinem per Caritatem servant, inquit S. Gregorius. Hinc forte Apostolus tanta cautione commendat, contemplantes nos qui desit gratia Dei, ut quae radix amaritudinis sursum germinans insidiat, & per illam inquinantur multi, Q. d. Res est non parvi momenti: Mens in Deum dirigenda; spectanda est natura divinae Gratiae, non naturae nostrae commotio; Cavendum diligenter ne cum in suavitatem nos divina impellat gratia nostro nos amaro ingenio sinamus potius abripi, siquē peccator es, ac carnis quos ipse advocebat Dominus. Non sit dispensator tenax, inquit S. Chrysostomus, ubi paterfamilias largus est. Si Deus benignus, cur Sacerdos auferat? Debet namque se conformare Domino cuius vias gerit, Venite inquit,

Eccles. 10.

Rom. 14.

Evang.

Hebr. 12.

1 In 13.

Matth.

inquit,

inquit, ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos & discite à me quia mitis sum & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum suave est & onus leve. At quomodo sibi hoc persuadebunt peccatores qui nihil nisi austerum & amarum in Sacerdote viderint? quomodo hi austeritate sua mansuetudinem Christianam persuadebunt? quomodo ipsi excandescentes, aliorum iram ex Evangelij disciplina mitigabunt? quomodo denique ne ulla umquam perturbatione se sinant inferiores agi docebunt Superiores, si dum ipsi hoc docent, acrius perturbentur? Non est hic Domini spiritus, non est hic eius ductus & animus. Nam si vel antiquos illos pastores ex gravi lege Mosaitica dominantes

arguit, quod cum austeritate imperarent & cum potentia, quomodo putas feret eos qui nova in lege gratiæ non alio quàm veteri ferantur spiritu?

O quàm aptè & præclare sanctus Jacobus: et si alias jam fortè auditis, vix umquam tamen opportunius, ut qui præ cæteris sibi sapientes & disciplinatos videntur, voluntque indisciplinatos amari cohibere, discant non esse à Domino talem amaritudinem? Quis sapiens, inquit, & disciplinatus inter vos? ostendat ex bona conversatione, operationem suam, in mansuetudine Sapientia. Quod si zelum amarum habetis, & contentiones sint in cordibus vestris: nolite gloriari, & mendaces esse adversus Veritatem. Non est enim ista Sapientia desursum descendens, sed terrena, animalis, diabolica. Vbi enim zelus & contentio, ibi inconstantia, & omne opus pravum. Quæ autem desursum est sapientia, primò quidem pudica est, deinde passiva, modesta, suadibilis, boni consensio, plena misericordia & fructibus bonis.

Numquid tu exardescas in hunc sanctum Apostolum, qui ne in peccantes gravius exardescas, tam suaviter monet?

III. PUNCTUM.

CAVENDA est igitur illa Commotio qua est acrior & vehementior, quàm illa non est Dominus, qui putatur adesse cum putatur esse

zelus, & potius inordinatus naturæ impetus vel Dæmonis illudentis ardor, qui sic consumat & atterat animos, non qui verè illustret aut sincerè accendat.

Adducto mihi psaltem, agebat Elizeus paulò nimis commotus; Rogatus quippe à Rege ut sciret à Domino quid futurum esset, rogaturus Propheta Dominum prius de se per psaltem dando cogitat, quia videlicet non in commotione Dominus, non in igne, sed in suavitate & lenitate. Sic Idem paulò post Propheta non

potuit puerum suscitare per baculum ipsi appositum, sed per seipsum incumbendo illi ut scriptura refert, quo de miraculo sic aptè in rem nostram Petrus Damiani: *Is quem terroris*

virga suscitare non poterat, per amoris spiritum ad vitam redit, dumque se parvulo accommodavit & compressit, facile erexit & suscitavit. Notum est illud & obvium quod S. Dionysius refert de sancto Corpore paulò acerbius in peccatores Zelante. Certum est etiam posse multos in aliud labi extremum lenitatis, multosque similes illi esse quem sanctus Gregorius arguit, quod

nihil eum gravitate valeret disponere, sed modo studeat peccantibus leniter blandiri, modo inordinatè & extra modum nimie irasceretur. Unde & Idem sanctus Papa in pastoralis egregiam admonitionem habet contra nimis manietos qui dissolutioni torpescunt radio: & contra iracundos qui rectitudinè falluntur zelo, & quos dem furor

agis in præceptis, ignorant quidquid irati faciunt, ignorant quidquid patiuntur à semetipsis. Qui certè magis quàm alij suat odibiles & invisi. Nam crudelitatis genus est, ait sanctus Chrysostomus, velle ab alio austeritate habere, quod mansuetudine poteras accipere. Et in periculo alterutrius incurrendi extremi, melius esset, ut ait Idem, propter misericordiam rationem reddere, quam propter crudelitatem; Minus peccat qui minus austerus est, quàm qui nimis.

Vide in 1. parte in Vigilia Nativitatis Domini, ubi hæc habetur Veritas:

Manfuetudo parat hospitium Christo venturo.